

ДЕРЖСТАТ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Наукова та інноваційна діяльність у Чернігівській області

Статистичний збірник

2013

Чернігів 2014

Головне управління статистики у Чернігівській області

Відповідальна за випуск *Т. М. Дюба*

Статистичний збірник підготовлений фахівцями відділу статистики промисловості управління статистики виробництва за участю відділу статистики соціальних послуг управління статистики послуг Головного управління статистики у Чернігівській області. Він містить основні показники, що характеризують сучасний стан наукової та інноваційної діяльності, підготовку наукових кадрів, патентно-ліцензійну діяльність у Чернігівській області за 2000-2013 роки.

Збірник розрахований на широке коло користувачів.

**Головне управління статистики
у Чернігівській області**

- адреса: вул.Горького,37, м. Чернігів, 14000, Україна
- телефони: 776440
- факс: 675-027
- електронна пошта: [post@ chernigivstat.gov.ua](mailto:post@chernigivstat.gov.ua)
- адреса в Інтернеті: www.chernigivstat.gov.ua

© Головне управління статистики у Чернігівській області, 2014

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність у Чернігівській області» містить основні статистичні дані, що характеризують науковий потенціал, результати роботи наукових організацій, стан інноваційної діяльності промислових підприємств, створення та використання високих технологій у Чернігівській області.

У першій частині збірника наведені статистичні дані про структуру наукових організацій, наукові кадри, діяльність аспірантур та докторантур, надана характеристика наукового потенціалу, обсяги та джерела фінансування наукових досліджень і розробок. У другій частині міститься інформація про інноваційну активність промислових підприємств, витрати на інноваційну діяльність та джерела її фінансування, реалізацію інноваційної продукції. У третій частині наведені дані щодо створення та використання високих технологій та об'єктів права інтелектуальної власності.

Збірник містить розділ «Методологічні пояснення», де роз'яснені окремі методологічні положення, що використовувалися при складанні й розробці статистичної звітності.

При підготовці збірника використано дані державних статистичних спостережень за формами №№1-наука та 3-наука «Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт» (до 2005 року включно – ф.№3-наука – «Показники наукової та науково-технічної діяльності»), ДН «Картка обліку доктора наук», КН «Картка обліку кандидата наук», №1-нк «Звіт про роботу аспірантури та докторантури», №1-інновації (річна) «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства» (дані до 2002 року включно – за формою №12-нтз «Звіт про впровадження інновацій» та до 2005 року включно – за формою №2-пром(інновація) «Звіт про інноваційну активність підприємства»), №1-технологія (річна) «Звіт про створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності», за 2011 рік – №1-технологія (річна) «Звіт про створення та використання високих технологій та об'єктів права інтелектуальної власності за 2013 рік».

У збірнику інформація наведена в розрізі міст обласного значення та районів, видів економічної діяльності, галузей наук, типів організацій та секторів науки тощо, надаються порівняння з іншими регіонами України. Збірник доповнено графіками та діаграмами, що дають наочне уявлення про подану інформацію.

При підготовці збірника було використано дані «Стратегії соціально-економічного розвитку Чернігівської області до 2015р.», підготовленої Чернігівською ОДА спільно з НАНУ.

Усі вартісні показники наводяться у фактичних цінах.

Скорочення в збірнику

%	— відсоток
в.п.	— відсотковий пункт
тис.	— тисяча
млн.	— мільйон
грн.	— гривня
у т.ч.	— у тому числі

Умовні позначення в збірнику

Тире (—)	— явищ не було;
крапки (...)	— відомості відсутні;
нуль (0; 0,0)	— явища відбулися, але у вимірах менших за ті, що можуть бути виражені використаними в таблиці розрядами;
символ (х)	— заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу
«у тому числі»,	
«з них»	— означає, що наведено не всі доданки загальної суми

В окремих випадках незначне відхилення між підсумками та сумою складових пояснюється округленням даних.

Передмова	1
Скорочення в збірнику	2
Умовні позначення в збірнику	2
Частина I. Наукова діяльність	
1. Наукові організації області	11
1.1. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за регіонами України	12
1.2. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки	13
1.3. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки.....	13
1.4. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук	14
1.5. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук у 2013 році.....	14
1.6. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах	15
1.7. Розподіл кількості організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами діяльності.....	15
2. Підготовка наукових кадрів	16
2.1. Вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації	17
2.2. Основні показники діяльності аспірантури	17
2.3. Кількість аспірантів за галузями наук	18
2.4. Розподіл аспірантів за галузями наук у 2013 році.....	18
2.5. Кількість аспірантів за галузями наук і формами навчання	19
2.6. Прийняття до аспірантури за галузями наук і формами навчання	20
2.7. Підготовлено аспірантів із захистом дисертації за галузями наук	21
2.8. Розподіл аспірантів та докторантів за джерелами фінансування їх навчання	22
2.9. Розподіл аспірантів за віком і статтю	22
3. Наукові кадри	23
3.1. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт із науковими ступенями за регіонами України.....	24
3.2. Чисельність працівників наукових організацій	25
3.3. Динаміка чисельності працівників основної діяльності за категоріями персоналу	25
3.4. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу та секторами науки	26

3.5. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу в містах обласного значення і районах	27
3.6. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах	27
3.7. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки	28
3.8. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти в містах обласного значення і районах	29
3.9. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти та секторами науки	30
3.10. Розподіл дослідників – фахівців вищої кваліфікації за науковими ступенями, віком та статтю	31
3.11. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями	32
3.12. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за віком.....	32
3.13. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями	33
3.14. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за віком..	33
4. Фінансові показники	34
4.1. Джерела фінансування наукових та науково-технічних робіт	35
4.2. Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами науки	35
4.3. Прогноз структури фінансування наукових і науково-технічних робіт за джерелами	35
4.4. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та секторами науки	36
4.5. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування в містах обласного значення і районах	37
4.6. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та галузями наук	38
4.7. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за секторами науки	39
4.8. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, у містах обласного значення і районах	40
4.9. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за галузями наук	41

4.10. Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт	42
4.11. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт	42
5. Результативність	43
5.1. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у містах обласного значення і районах	44
5.2. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт за секторами науки	45
5.3. Кількість друкованих робіт за секторами науки	46
5.4. Кількість друкованих робіт у містах обласного значення і районах	47
5.5. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій за секторами науки	48
5.6. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій у містах обласного значення і районах	49
5.7. Міжнародне співробітництво наукових організацій за секторами науки	50

Частина II. Інноваційна діяльність

6. Інноваційна діяльність промислових підприємств	53
6.1. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямами проведених інновацій у 2000 році.....	54
6.2. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямами проведених інновацій	54
6.3. Розподіл загального обсягу витрат за напрямами інноваційної діяльності у 2000 році.....	55
6.4. Розподіл загального обсягу витрат за напрямами інноваційної діяльності	55
6.5. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами	55
6.6. Прогноз фінансування інноваційної діяльності за джерелами.....	56
6.7. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, у містах обласного значення і районах	56
6.8. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, за видами промислової діяльності за 2013 рік	57
6.9. Упровадження інновацій на промислових підприємствах	58
6.10. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах у містах обласного значення і районах	58
6.11. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах за видами промислової діяльності у 2013 році.....	59

6.12. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах у містах обласного значення і районах	60
6.13. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах за видами промислової діяльності за 2013 рік..	61
6.14. Обсяг реалізованої інноваційної продукції промисловості	62
6.15. Обсяг реалізованої інноваційної продукції в містах обласного значення і районах.....	62
6.16. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами промислової діяльності у 2013 році	63
6.17. Реалізація інноваційної продукції за межі України в містах обласного значення і районах	64
6.18. Реалізація інноваційної продукції за межі України за видами промислової діяльності у 2013 році	65
6.19. Кількість інноваційно активних підприємств за регіонами України	66

Частина III. Створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності

7. Створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності	69
7.1. Кількість створених високих технологій, що використовуються у виробництві, та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2012 році.....	70
7.2. Кількість створених передових технологій та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2013 році.....	70
7.3. Кількість організацій, які використовували передові технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році.....	71
7.4. Кількість організацій, які використовували передові технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2013 році.....	72
7.5. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2012 році	73
7.6. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2013 році	73
7.7. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році.....	74
7.8. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2013 році	75

7.9. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2012 році.....	76
7.10. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2013 році.....	76
<i>Частина IV. Методологічні пояснення</i>	
Методологічні пояснення	79

ЧАСТИНА I

***НАУКОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ***

1. НАУКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛАСТІ

Наукові дослідження та розробки в області у 2013 році виконували 19 організацій.

Майже половина наукових організацій належить до галузевого сектору науки, 26,3% – це вищі навчальні заклади, 15,8% організацій, що займаються науковою діяльністю, представляють академічний сектор науки, 10,5% від загальної кількості – заводську науку.

У м.Чернігові зосереджено 47,4% наукових організацій, 21,1% – у м.Ніжині, решта (31,5%) знаходиться у м.Прилуках та п'яти районах області.

Найбільша кількість обстежених організацій підпорядкована Міністерству освіти і науки України, Українській Академії аграрних наук, Міністерствам аграрної та промислової політики.

Більшість наукових організацій виконує роботи в галузі сільськогосподарських наук (42,1%) та технічних (21,1%), по дві організації представляють багатогалузеві, педагогічні та біологічні наукові установи, одна – економічні науки.

1.1. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за регіонами України

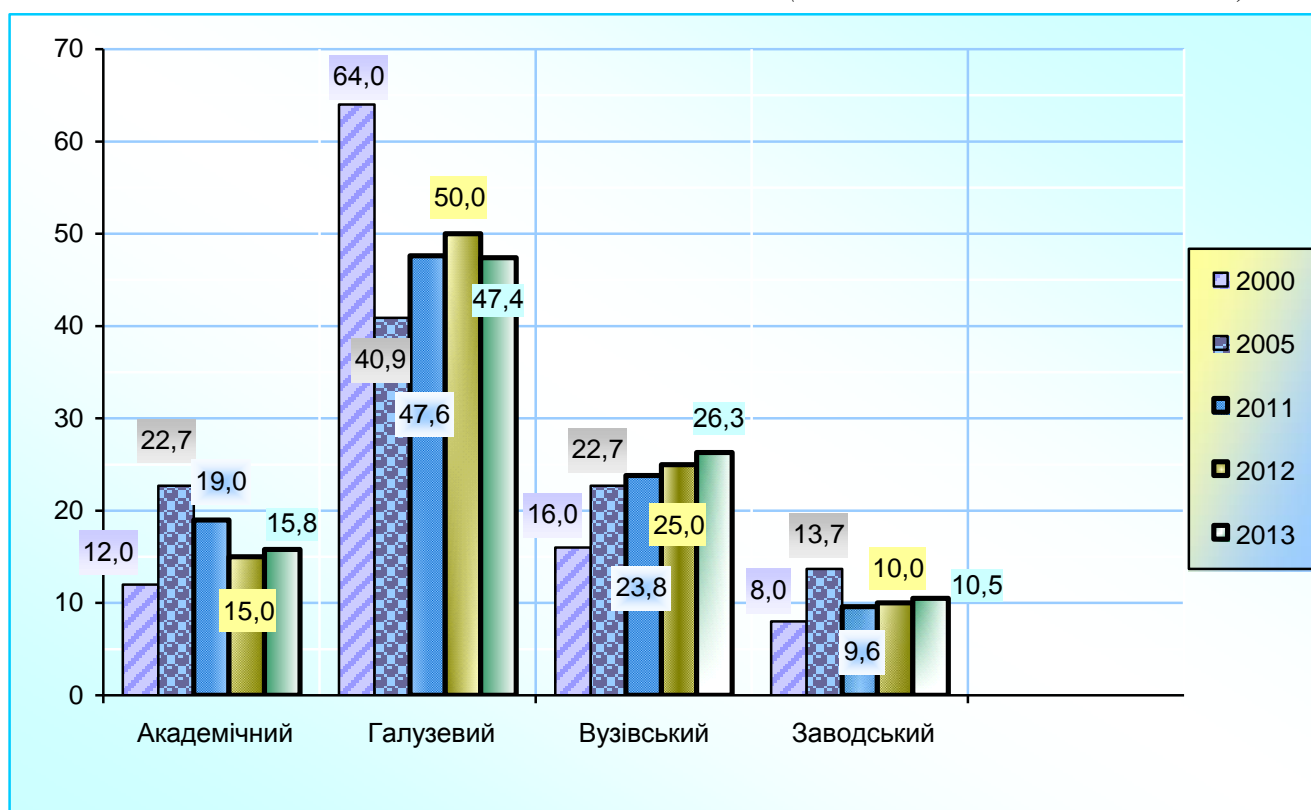
	2000	2005	2011	2012	2013
Україна	1490	1510	1255	1208	1143
Автономна Республіка Крим	42	47	41	36	33
Вінницька	31	28	24	21	17
Волинська	17	16	12	12	11
Дніпропетровська	94	109	73	69	62
Донецька	101	81	63	64	63
Житомирська	14	12	10	10	10
Закарпатська	18	21	15	14	13
Запорізька	45	38	30	29	26
Івано-Франківська	18	21	21	21	15
Київська	38	36	32	30	24
Кіровоградська	13	11	14	14	13
Луганська	48	49	41	39	34
Львівська	90	87	76	75	76
Миколаївська	46	41	43	38	33
Одеська	72	74	58	54	52
Полтавська	28	32	23	23	22
Рівненська	18	17	13	12	12
Сумська	25	29	18	16	15
Тернопільська	15	16	14	12	11
Харківська	217	227	189	189	183
Херсонська	26	28	28	28	23
Хмельницька	6	6	6	7	6
Черкаська	33	30	28	25	25
Чернівецька	17	24	21	23	23
Чернігівська	25	22	21	20	19
м. Київ	375	393	327	317	312
м. Севастополь	18	15	14	10	10

1.2. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки

	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Усього	25	22	22	21	20	19
академічний	3	5	4	4	3	3
галузевий	16	9	10	10	10	9
вузівський	4	5	5	5	5	5
заводський	2	3	3	2	2	2

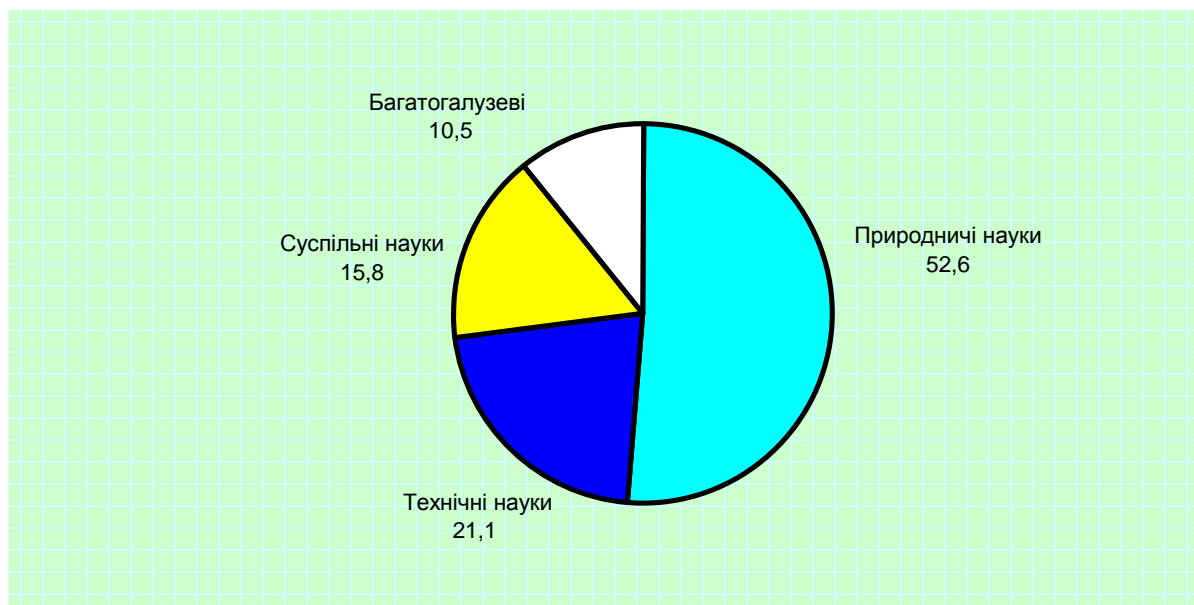
1.3. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки

(відсотків до загальної кількості)

1.4. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук

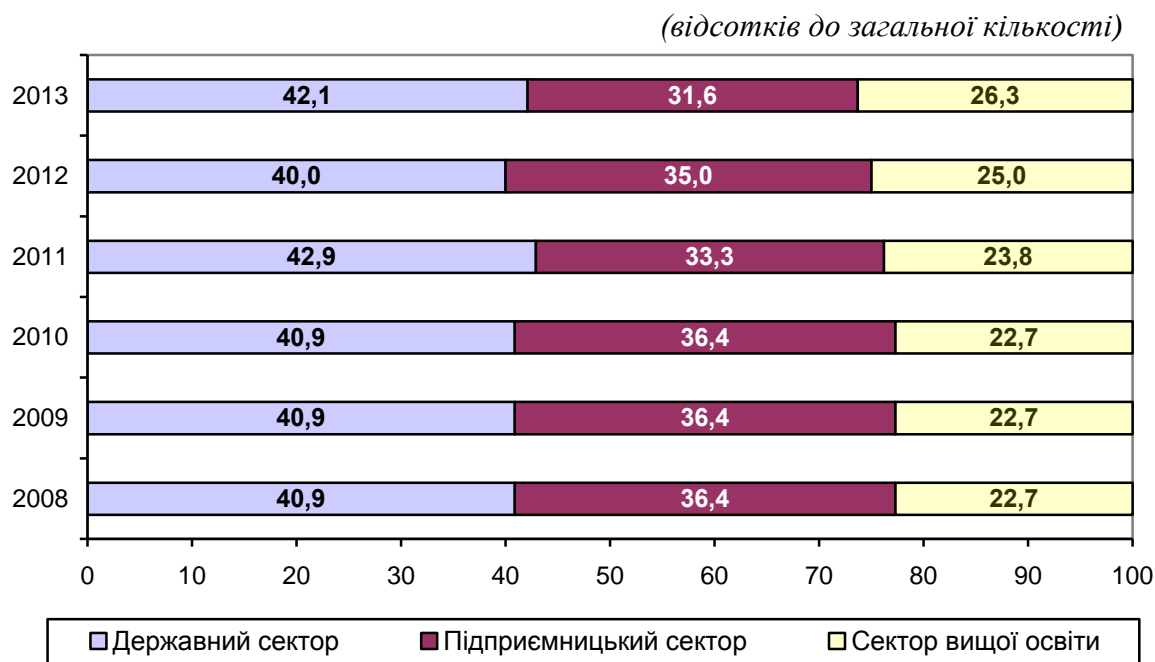
	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Усього	25	22	22	21	20	19
Біологічні науки	1	2	2	2	2	2
Геологічні науки	1	1	1	1	1	–
Сільськогосподарські науки	9	9	8	8	8	8
Технічні науки	9	5	5	4	4	4
Економічні науки	1	1	1	1	1	1
Педагогічні науки	2	2	2	2	2	2
Багатогалузові наукові установи	2	2	3	3	2	2

1.5. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук у 2013 році*(відсотків до загальної кількості)*

1.6. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах

	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Чернігівська область	25	22	22	21	20	19
м.Чернігів	13	10	10	10	10	9
м.Ніжин	3	4	4	4	4	4
м.Прилуки	2	2	2	1	1	1
райони						
Ічнянський	1	1	1	1	1	1
Козелецький	1	1	1	1	—	—
Ніжинський	1	1	1	1	1	1
Н-Сіверський	1	1	1	1	1	1
Носівський	1	1	1	1	1	1
Чернігівський	2	1	1	1	1	1

1.7. Розподіл кількості організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами діяльності

2. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

Підготовку фахівців вищої кваліфікації у 2013р. здійснювали 5 установ. Це 4 вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації та інститут сільськогосподарської мікробіології. У Чернігівських державних технологічному та національному педагогічному університетах, крім аспірантури, працювала докторантура.

На початок 2014р. в аспірантурах області навчалися 274 аспіранти, що на 14 осіб (4,9%) менше, ніж на початок 2013р. Серед них 174 жінки (63,5% проти 64,6% рік тому). З відривом від виробництва навчається 160 осіб (58,4% проти 55,6%). Серед вікових категорій переважає молодь. Група аспірантів у віці 21–34 роки нараховує 216 осіб (78,8%), 35–39 років – 28 осіб (10,2%), 40 років і старші – 30 осіб (10,9%).

Основним джерелом фінансування діяльності аспірантури залишався державний бюджет, за рахунок коштів якого навчалися 239 осіб, або 87,2%. У 2012р. кошти державного бюджету забезпечили навчання 252 (87,5%) аспірантів.

Підготовка спеціалістів аспірантурами області здійснюється за 15 галузями наук, серед яких упродовж ряду років найбільш пріоритетними є педагогічні (95 аспірантів, або 34,7% загальної чисельності), економічні (42, або 15,3%), технічні (41, або 15,0%) та історичні науки (30, або 10,9%).

У 2013р. до аспірантур прийнято 56 осіб, з них 38 (67,9%) навчаються з відривом від виробництва. Із числа прийнятих на навчання у минулому році. підвищують освітній рівень за рахунок державного бюджету 50 аспірантів (89,3%), 6 осіб (10,7%) почали навчання на комерційній основі.

Із 58 випускників аспірантур у 2013р. захистили кандидатські дисертації 17 (29,3%). У 2012р. ступінь кандидата наук отримав 21 випускник (31,3%).

У докторантурі на початок 2014р. навчалися 3 докторанти, з них 2 – у галузі технічних наук, 1 – історичних. У минулому році до докторантури було прийнято одну особу. Без захисту дисертації у галузі історичних наук випущено одного докторанта.

2.1. Вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації

(на початок навчального року)

	2000/01	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Кількість закладів	4	5	5	5	4	4
У них студентів	19479	26714	22915	20604	19058	17387
на відділеннях						
денних	11871	14625	14026	12232	11884	11235
вечірніх	—	207	7	5	—	15
заочних	7608	11882	8882	8367	7174	6137
Прийнято студентів на						
початковий цикл навчання	5518	6093	4340	3057	3683	3542
на відділеннях						
денні	3167	3437	2890	1838	2794	2599
вечірні	—	207	3	—	—	15
заочні	2351	2449	1447	1219	889	928
Завершили цикл навчання	3026	8303	9953	9629	8722	7781
на відділеннях:						
денних	2444	4795	5080	5061	5040	4645
вечірніх	—	—	—	—	9	—
заочних	582	3508	4873	4568	3673	3136
Конкурс на вступних іспитах						
(кількість поданих заяв на						
100 зарахованих)	153	172	392	384	531	605

2.2. Основні показники діяльності аспірантури

(осіб)

	Кількість установ, що мають аспірантуру	Кількість аспірантів на кінець року	Прийняття до аспірантури	Випуск з аспірантури	У т. ч. із захистом дисертації
2000	5	186	66	22	7
2005	5	161	50	39	16
2010	5	272	79	66	15
2011	5	283	88	69	14
2012	5	288	81	67	21
2013	5	274	56	58	17

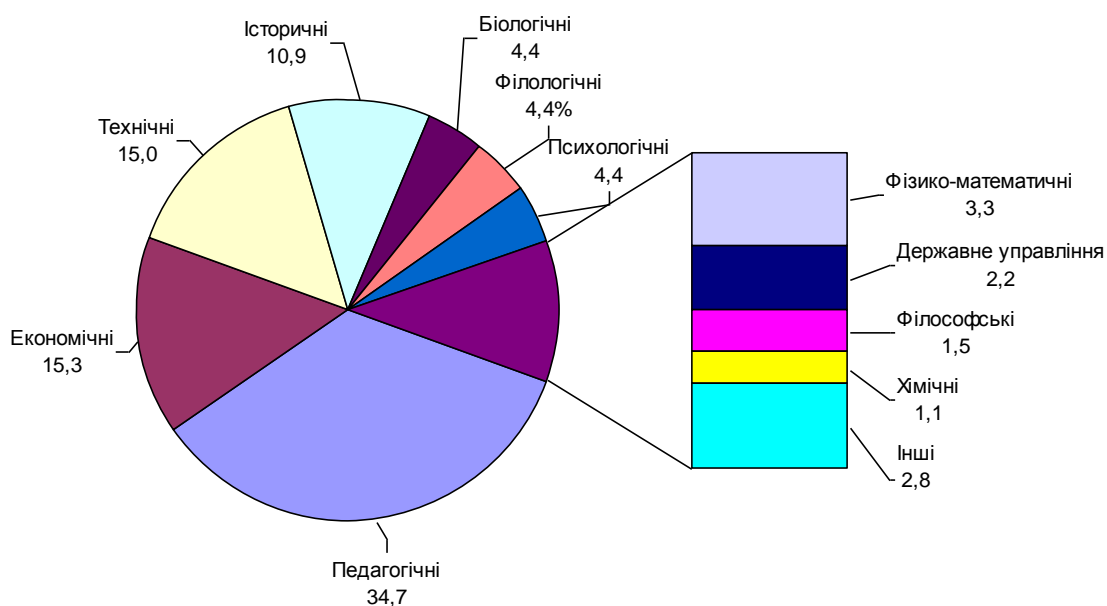
2.3. Кількість аспірантів за галузями наук

(на кінець року; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Чернігівська область	186	161	272	283	288	274
за галузями наук						
фізико-математичні	8	2	11	10	11	9
хімічні	7	—	—	1	2	3
біологічні	22	17	15	15	15	12
технічні	24	44	37	37	42	41
історичні	24	16	38	32	29	30
економічні	41	15	28	38	44	42
філософські	3	5	6	6	6	4
філологічні	10	4	10	10	12	12
географічні	—	—	—	—	—	2
педагогічні	35	49	101	108	100	95
ветеринарні	1	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	5	2	—	—	—	—
психологічні	5	5	18	20	19	12
політичні	1	—	—	—	1	2
фізичне виховання та спорт	—	2	5	4	5	6
державне управління	—	—	—	—	—	2
культурологія	—	—	3	2	2	2

2.4. Розподіл аспірантів за галузями наук у 2013 році

(відсотків до загальної кількості)

2.5. Кількість аспірантів за галузями наук і формами навчання

(на кінець року; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Навчалися з відривом від виробництва						
Чернігівська область	111	114	137	145	160	160
за галузями наук						
фізико-математичні	6	2	—	1	3	3
хімічні	7	—	—	1	2	3
біологічні	14	11	11	12	12	9
технічні	13	28	18	19	25	30
історичні	14	11	23	18	14	13
економічні	17	7	8	13	17	18
філософські	2	3	1	1	2	1
філологічні	5	4	6	5	7	9
географічні	—	—	—	—	—	2
педагогічні	25	41	51	58	60	57
мистецтвознавство	3	1	—	—	—	—
психологічні	5	4	13	13	14	9
політичні	—	—	—	—	1	2
фізичне виховання та спорт	—	2	5	3	3	4
культурологія	—	—	1	1	—	—
Навчалися без відриву від виробництва						
Чернігівська область	75	47	135	138	128	114
за галузями наук						
фізико-математичні	2	—	11	9	8	6
біологічні	8	6	4	3	3	3
технічні	11	16	19	18	17	11
історичні	10	5	15	14	15	17
економічні	24	8	20	25	27	24
філософські	1	2	5	5	4	3
філологічні	5	—	4	5	5	3
педагогічні	10	8	50	50	40	38
ветеринарні	1	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	2	1	—	—	—	—
психологічні	—	1	5	7	5	3
політичні	1	—	—	—	—	—
фізичне виховання та спорт	—	—	—	1	2	2
державне управління	—	—	—	—	—	2
культурологія	—	—	2	1	2	2

2.6. Прийняття до аспірантури за галузями наук і формами навчання

(осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Прийнято до аспірантури						
Чернігівська область	66	50	79	88	81	56
за галузями наук						
фізико-математичні	1	1	5	1	3	—
хімічні	4	—	—	1	1	1
біологічні	8	7	5	3	5	4
технічні	8	15	9	15	13	9
історичні	6	4	8	10	9	5
економічні	13	1	8	16	13	9
філософські	1	—	4	1	1	—
філологічні	4	1	2	4	3	3
географічні	—	—	—	—	—	2
педагогічні	16	17	35	29	24	19
ветеринарні	1	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	1	—	—	—	—	—
психологічні	3	2	3	6	4	—
політичні	—	—	—	—	1	1
фізичне виховання та спорт	—	2	—	2	3	1
Державне управління	—	—	—	—	—	2
культурологія	—	—	—	—	1	—
У т.ч. з відривом від виробництва						
Чернігівська область	43	42	38	54	56	38
за галузями наук						
фізико-математичні	1	1	—	1	2	—
хімічні	4	—	—	1	1	1
біологічні	7	6	5	3	4	2
технічні	3	12	5	10	11	9
історичні	3	4	4	6	4	1
економічні	6	1	3	5	7	6
філософські	1	—	1	—	1	—
філологічні	3	1	2	2	3	2
географічні	—	—	—	—	—	2
педагогічні	11	13	15	22	17	13
мистецтвознавство	1	—	—	—	—	—
психологічні	3	2	3	3	3	—
політичні	—	—	—	—	1	1
фізичне виховання та спорт	—	2	—	1	2	1

2.7. Підготовлено аспірантів із захистом дисертації за галузями наук

	2000	2005	2010	2011	2012	(осіб) 2013
Випущено з аспірантури						
Чернігівська область	22	39	66	69	67	58
за галузями наук						
фізико-математичні	1	—	—	2	1	—
хімічні	1	—	—	—	—	—
біологічні	3	3	5	3	5	6
технічні	4	3	5	12	4	7
історичні	3	5	13	15	12	4
економічні	1	7	8	6	8	9
філософські	1	—	1	—	1	2
філологічні	2	1	5	3	1	2
юридичні	—	1	—	—	—	—
педагогічні	6	15	18	20	27	21
мистецтвознавство	—	1	—	—	—	—
психологічні	—	3	6	4	5	7
фізичне виховання та спорт	—	—	4	3	2	—
культурологія	—	—	1	1	1	—
Із загальної кількості підготовлено вищими навчальними закладами	21	36	62	67	67	58
У т.ч. із захистом дисертації						
Чернігівська область	7	16	15	14	21	17
за галузями наук						
фізико-математичні	1	—	—	—	—	—
біологічні	2	—	—	—	—	1
технічні	—	1	1	3	1	4
історичні	1	4	1	2	2	—
економічні	—	2	4	2	3	6
філософські	1	—	—	—	1	—
філологічні	—	—	2	1	—	1
педагогічні	2	8	4	6	13	5
психологічні	—	1	2	—	—	—
фізичне виховання та спорт	—	—	—	—	1	—
культурологія	—	—	1	—	—	—
Із загальної кількості підготовлено вищими навчальними закладами	6	16	15	14	21	17

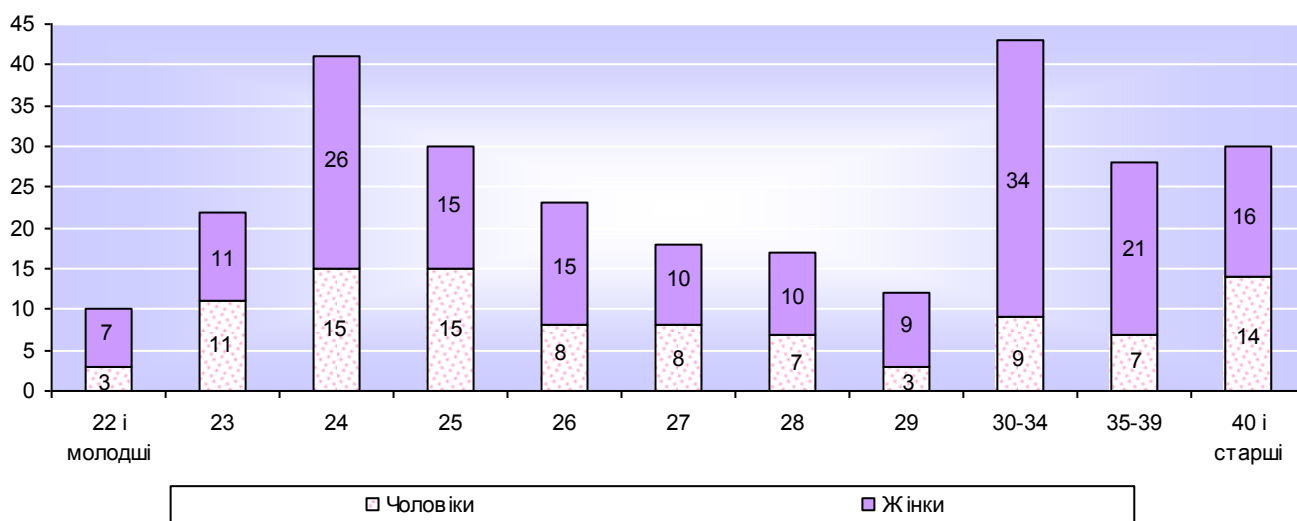
2.8. Розподіл аспірантів та докторантів за джерелами фінансування їх навчання

(на кінець року; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012	2013
Аспірантура						
Кількість	186	161	272	283	288	274
навчалися за рахунок						
держбюджету	166	150	226	244	252	239
на комерційній основі	20	10	46	39	36	35
інших джерел	—	1	—	—	—	—
Прийнято	66	50	79	88	81	56
навчалися за рахунок						
держбюджету	56	48	62	79	71	50
на комерційній основі	10	2	17	9	10	6
Фактичний випуск	22	39	66	69	67	58
навчалися за рахунок						
держбюджету	22	38	57	57	58	55
на комерційній основі	—	1	9	12	9	3
Докторантура						
Кількість докторантів, які						
навчалися за рахунок						
держбюджету	4	1	2	3	3	3
Прийнято на навчання за						
рахунок держбюджету	1	1	1	2	—	1
Фактичний випуск						
докторантів, які навчалися за						
рахунок держбюджету	—	2	1	1	—	1

2.9. Розподіл аспірантів за віком і статтю

(на 31 січня 2013 року)

3. НАУКОВІ КАДРИ

На початок 2014р. в наукових організаціях області працювало 763 особи, що більше, ніж рік тому, на 27,8%. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт становила 691 особу, в їх числі 283 дослідники, 84 техніки та 324 особи допоміжного персоналу. Більше половини чисельності дослідників – жінки.

У 2013р. науковими та науково-технічними роботами займалися 59 науковців, що мають науковий ступінь доктора чи кандидата наук. Дві третини науковців вищої кваліфікації працює в організаціях академічного профілю, 22% – у вищій школі, 11,9% – у наукових організаціях галузевого профілю. Заводська наука не представлена жодним спеціалістом із науковим ступенем. У галузі біологічних наук працює 57,6% фахівців вищої кваліфікації, сільськогосподарських – 25,4%, педагогічних – 15,3%, в організаціях, що мають багатогалузевий профіль – 1,7%.

Станом на 31 грудня 2013р. в різних галузях економіки області працювало 1045 науковців, які мали ступінь доктора або кандидата наук. Чисельність докторів наук залишилася незмінною, кандидатів наук зросла на 4,5%. Порівняно з 2000р. чисельність фахівців вищої кваліфікації збільшилася майже вдвічі.

У 2013р. дипломи доктора і кандидата наук отримали 56 осіб, серед яких переважна більшість (84%) – кандидати наук.

Більше 80% науковців працює у вищих навчальних закладах області, решта – у наукових установах, лікувальних закладах, органах державної влади та інших організаціях. Понад три чверті науковців вищої кваліфікації області зосереджені в організаціях Міністерства освіти та науки.

3.1. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт із науковими ступенями за регіонами України (на кінець року; осіб)

	Виконавці наукових та науково-технічних робіт			З них					
				доктори наук			кандидати наук		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Україна	109748	105896	100502	4417	4487	4532	16117	15928	15893
Автономна Республіка Крим	1933	1612	1592	74	72	83	311	283	294
Вінницька	815	567	477	9	10	8	73	77	74
Волинська	296	265	235	–	1	1	20	17	19
Дніпропетровська	8852	8960	8596	131	136	131	671	669	627
Донецька	6830	6538	6154	176	165	171	657	650	633
Житомирська	307	304	296	4	4	3	36	37	37
Закарпатська	656	664	584	26	23	20	121	120	96
Запорізька	4531	4524	4183	12	11	9	95	86	83
Івано-Франківська	838	783	377	4	5	6	44	29	30
Київська	2294	2250	1876	79	76	84	325	312	301
Кіровоградська	449	474	435	3	3	3	25	25	28
Луганська	1601	1508	1056	14	27	4	96	74	53
Львівська	4500	4534	4164	211	214	226	998	1019	1024
Миколаївська	2380	1871	1833	15	16	18	83	82	85
Одеська	3219	3024	2892	140	151	157	532	506	499
Полтавська	1025	965	939	33	38	41	205	198	208
Рівненська	230	231	226	3	4	5	19	22	24
Сумська	2169	1884	1780	16	14	16	99	89	94
Тернопільська	260	254	242	1	1	2	21	26	28
Харківська	18049	17217	16278	621	629	642	2632	2631	2622
Херсонська	774	819	707	21	21	16	96	87	87
Хмельницька	100	146	135	–	1	1	13	25	26
Черкаська	945	808	766	3	6	9	60	57	59
Чернівецька	786	599	546	27	18	19	140	94	93
Чернігівська	547	520	691	9	9	7	59	51	52
м. Київ	44066	43326	42199	2732	2781	2795	8489	8459	8513
м. Севастополь	1296	1249	1243	53	51	55	197	203	204

3.2. Чисельність працівників наукових організацій

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	У тому числі		Працівники, зайняті науковою та науково- технічною роботою за сумісництвом ¹
		фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки	допоміжний персонал	
Усього				
2000	1463	956	209	303
2005	962	683	136	191
2011	636	464	83	1431
2012	597	437	83	733
2013	763	367	324	757
з них мають науковий ступінь				
доктора наук				
2000	21	21	x	23
2005	9	9	x	22
2011	9	9	x	103
2012	9	9	x	67
2013	7	7		74
кандидата наук				
2000	77	77	x	100
2005	68	68	x	100
2011	59	59	x	685
2012	51	51	x	368
2013	52	52	x	384

¹ У цій та наступних таблицях (3.4, 3.6, 3.7) – з 2006р. з урахуванням науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

3.3. Динаміка чисельності працівників основної діяльності за категоріями персоналу

(осіб)

3.4. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу та секторами науки

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	У тому числі		Працівники, зайняті науковою та науково- технічною роботою за сумісництвом ¹
		фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки	допоміжний персонал	
Усього				
2000	1463	956	209	303
2005	962	683	136	191
2011	636	464	83	1431
2012	597	437	83	733
2013	763	367	324	757
за секторами				
академічний				
2000	149	109	29	64
2005	245	186	28	6
2011	185	150	12	28
2012	153	128	16	2
2013	154	120	22	20
галузевий				
2000	1082	661	139	—
2005	545	343	93	19
2011	307	194	52	14
2012	306	193	51	10
2013	208	127	26	30
вузівський				
2000	74	63	11	239
2005	22	21	1	165
2011	24	18	4	1388
2012	22	18	1	721
2013	28	25	1	707
заводський				
2000	158	123	30	—
2005	150	133	14	1
2011	120	102	15	1
2012	116	98	15	—
2013	373	95	275	—

¹Див. виноску до табл. 3.2.

3.5. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу в містах обласного значення і районах

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності				З них							
					фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки				допоміжний персонал			
	2000	2011	2012	2013	2000	2011	2012	2013	2000	2011	2012	2013
Чернігівська область	1463	636	597	763	956	464	437	367	209	83	83	324
м.Чернігів	871	293	324	240	617	210	244	183	129	16	27	28
м.Ніжин	160	132	128	382	125	110	106	101	30	17	16	276
м.Прилуки	50	30	30	30	34	22	22	22	9	6	5	5
райони												
Ічнянський	28	44	44	43	9	13	14	15	—	22	20	1
Козелецький	73	55	—	—	59	47	—	—	9	7	—	—
Ніжинський	27	18	18	18	15	12	12	10	... ¹	... ¹	2	2
Н-Сіверський	... ¹	... ¹	4	3	... ¹	... ¹	4	3	—	—	—	—
Носівський	45	44	33	33	41	43	32	31	3	1	1	1
Чернігівський	...¹	...¹	16	14	...¹	...¹	3	2	...¹	...¹	12	11

¹ У цій та наступних таблицях (3.6, 3.8, 4.5, 4.8, 5.1, 5.4) – інформація конфіденційна відповідно до Закону України «Про державну статистику».

3.6. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах¹

(на кінець року; осіб)

	Фахівці з науковими ступенями, які виконують наукові дослідження й розробки				Мають науковий ступінь							
					доктора наук				кандидата наук			
	2000	2011	2012	2013	2000	2011	2012	2013	2000	2011	2012	2013
Чернігівська область	221	856	495	517	44	112	76	81	177	744	419	436
м.Чернігів	182	580	223	243	38	64	32	36	144	516	191	207
м.Ніжин	17	254	259	261	4	46	43	44	13	208	216	217
м.Прилуки	... ²	2	1	1	—	—	—	—	... ²	2	1	1
райони												
Ічнянський	2	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	2
Козелецький	9	8	—	—	1	1	—	—	8	7	—	—
Ніжинський	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—
Н-Сіверський	—	2	2	3	—	—	—	—	—	2	2	3
Носівський	6	7	7	7	1	1	1	1	5	6	6	6
Чернігівський	...²	—	—	—	—	—	—	—	...²	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 3.2.

² Див. виноску до табл. 3.5.

3.7. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступеннями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки¹

(на кінець року; осіб)

	Фахівці з науковими ступенями, які виконують наукові дослідження й розробки	Мають науковий ступінь	
		доктора наук	кандидата наук
2000			
Усього	221	44	177
за секторами			
академічний	21	4	17
галузевий	50	6	44
вузівський	150	34	116
2005			
Усього	199	31	168
за секторами			
академічний	40	5	35
галузевий	43	5	38
вузівський	116	21	95
2011			
Усього	856	112	744
за секторами			
академічний	37	4	33
галузевий	26	3	23
вузівський	793	105	688
2012			
Усього	495	76	419
за секторами			
академічний	40	5	35
галузевий	17	3	14
вузівський	438	68	370
2013			
Усього	517	81	436
за секторами			
академічний	45	7	38
галузевий	14	1	13
вузівський	458	73	385

¹Див. виноску до табл. 3.2.

3.8. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти в містах обласного значення і районах

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	Мають освіту		
		повну вищу	базову вищу, початкову вищу	іншу
2011				
Чернігівська область	636	371	110	155
м.Чернігів	293	201	20	72
м.Ніжин	132	80	44	8
м.Прилуки	30	13	1	16
райони				
Ічнянський	44	16	7	21
Козелецький	55	31	21	3
Ніжинський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
Н-Сіверський	4	4	—	—
Носівський	44	14	11	19
Чернігівський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
2012				
Чернігівська область	597	366	86	145
м.Чернігів	324	225	27	72
м.Ніжин	128	80	36	12
м.Прилуки	30	13	1	16
райони				
Ічнянський	44	18	5	21
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	18	8	5	5
Н-Сіверський	4	4	—	—
Носівський	33	14	11	8
Чернігівський	16	4	1	11
2013				
Чернігівська область	763	412	186	165
м.Чернігів	240	181	18	41
м.Ніжин	382	172	141	69
м.Прилуки	30	13	1	16
райони				
Ічнянський	43	18	7	18
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	18	7	6	5
Н-Сіверський	3	3	—	—
Носівський	33	15	12	6
Чернігівський	14	3	1	10

¹Див. виноску до табл. 3.5.

3.9. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти та секторами науки

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	Мають освіту		
		повну вищу	базову вищу, початкову вищу	іншу
2001				
Усього	1410	746	187	477
за секторами				
академічний	171	103	—	68
галузевий	991	451	149	391
вузівський	108	89	4	15
заводський	140	103	34	3
2005				
Усього	962	582	198	182
за секторами				
академічний	245	133	63	49
галузевий	545	311	109	125
вузівський	22	20	2	—
заводський	150	118	24	8
2011				
Усього	636	371	110	155
за секторами				
академічний	185	98	42	45
галузевий	307	184	21	102
вузівський	24	19	5	—
заводський	120	70	42	8
2012				
Усього	597	366	86	145
за секторами				
академічний	153	94	25	34
галузевий	306	182	25	99
вузівський	22	18	—	4
заводський	116	72	36	8
2013				
Усього	763	412	186	165
за секторами				
академічний	154	99	26	29
галузевий	208	122	19	67
вузівський	28	26	2	—
заводський	373	165	139	69

3.10. Розподіл дослідників – фахівців вищої кваліфікації за науковими ступеннями, віком та статтю

(на кінець року; осіб)

	Дослідники, що мають науковий ступінь							
	доктора наук				кандидата наук			
	2001	2003	2004	2005	2001	2003	2004	2005
Усього	15	11	9	9	85	89	69	68
Розподіл за віком, років								
до 29	—	—	—	—	2	2	3	3
30 – 39	—	—	—	—	9	13	7	11
40 – 49	1	1	1	—	21	18	8	7
50 – 54	7	1	1	2	16	20	15	11
55 – 59	1	2	1	1	6	8	11	12
60 – 69	6	7	6	5	29	26	22	21
70 і більше	—	—	—	1	2	2	3	3
Розподіл за статтю								
чоловіки	15	11	8	8	61	68	52	51
жінки	—	—	1	1	24	21	17	17

Продовження табл. 3.10

	Дослідники, що мають науковий ступінь					
	доктора наук			кандидата наук		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Усього	9	9	7	59	51	52
Розподіл за віком, років						
до 24 включно	—	—	—	—	—	—
25 – 29	—	—	—	2	4	2
30 – 34	—	—	—	3	6	6
35 – 39	—	1	1	7	5	8
40 – 44	—	—	—	5	4	4
45 – 49	—	—	—	8	7	7
50 – 54	—	—	1	7	12	10
55 – 59	1	1	1	8	5	7
60 – 64	2	2	1	7	6	5
65 – 69	2	1	2	—	—	1
70 і більше	4	4	1	12	2	2
Розподіл за статтю						
чоловіки	8	8	5	39	29	30
жінки	1	1	2	20	22	22

3.11. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями

(станом на 1 жовтня; у 2013р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2011	2012	2013
Усього	48	56	85	92	92
з них мають вчене звання					
академіка	6	8	12	15	15
члена-кореспондента	4	6	5	4	5
професора	19	31	58	68	66
доцента	17	13	16	14	17
старшого наукового співробітника	10	9	10	9	7

3.12. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за віком

(станом на 1 жовтня; у 2013р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2011	2012	2013
Усього	48	56	85	92	92
у віці, років					
до 30	—	—	—	—	—
31-40	—	—	7	8	7
41-50	7	8	7	9	13
51-55	9	5	6	9	10
56-60	6	11	15	12	12
61-70	20	25	28	33	32
71 і старшому	6	7	22	21	18
Із загальної кількості					
чоловіки	46	47	66	71	69
жінки	2	9	19	21	23

3.13. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями

(станом на 1 жовтня; у 2013р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2011	2012	2013
Усього	505	598	871	912	953
з них мають вчене звання					
академіка	4	4	10	6	5
члена-кореспондента	17	12	17	7	7
професора	5	8	9	8	9
доцента	229	269	446	492	514
старшого наукового співробітника	29	23	26	18	20

3.14. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за віком

(станом на 1 жовтня; у 2013р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2011	2012	2013
Усього	505	598	871	912	953
у віці, років					
до 30	16	31	57	71	69
31-40	98	124	258	293	313
41-50	150	151	196	204	224
51-55	78	83	101	89	103
56-60	43	71	84	87	82
61-70	108	103	93	98	98
71 і старшому	12	35	82	70	64
Із загальної кількості					
чоловіки	334	362	440	448	507
жінки	171	236	431	464	446

4. ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ

Загальний обсяг фінансування витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у 2013р. становив 67,8 млн.грн.

На виконання цих робіт із бюджету надійшло 17,3 млн.грн. (25,5% загального обсягу фінансування), що на 18,3% менше, ніж у 2012р.

Кошти іноземних замовників становили 61,7%. Власні кошти наукових організацій – 10,8% загального обсягу фінансування, замовників України – 2,0%.

Витрати на виконання науково-дослідних робіт профінансовані, в основному, за рахунок бюджетних коштів, науково-технічних розробок – за кошти іноземних джерел.

Загальний обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних науковими організаціями, становив 68,4 млн.грн., у 2012р. – 34,1 млн.грн.

Валові витрати організацій на виконання наукових та науково-технічних робіт у 2013р. склали 68,4 млн.грн., рік тому – 33,8 млн.грн.

Витрати на оплату праці в обстежених організаціях за 2013р. становили 29,5 млн.грн. На оплату праці безпосередніх виконавців досліджень і розробок витрачено 16,0 млн.грн. (у 2012р. – 11,6 млн.грн.).

4.1. Джерела фінансування наукових та науково-технічних робіт

	<i>(у фактичних цінах; тис.грн.)</i>				
	2000	2005	2011	2012	2013
Усього¹	12750,1	32078,5	32529,7	33385,9	67832,2
з них за рахунок					
держбюджету	6476,3	16859,1	17773,5	21161,6	17297,0
позабюджетних фондів	68,8	52,0	—	—	—
власних коштів	626,0	3004,2	11754,3	6554,1	7307,4
коштів замовників (Україна)	4753,0	4746,6	3001,9	2349,6	1405,1
коштів іноземних джерел	366,0	7416,6	—	3267,8	41822,7
інших джерел	460,0	—	—	52,8	—

¹ У цій та наступних таблицях (4.2, 4.4–4.6) – з 2006р. без урахування витрат на покриття боргів за виконані роботи минулих років, авансових витрат та прямих надходжень.

4.2. Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

	<i>(у фактичних цінах; тис.грн.)</i>				
	2000	2005	2011	2012	2013
Усього¹	12750,1	32078,5	32529,7	33385,9	67832,2
у тому числі за секторами					
академічний	1194,5	3822,7	10701,7	11795,1	11628,9
галузевий	8395,7	19716,9	13968,3	11062,2	10501,2
вузівський	278,3	791,2	2168,3	3219,5	2755,4
заводський	2881,6	7747,7	5691,4	7309,1	42946,7

¹ Див. виноску до табл.4.1.

4.3. Прогноз структури фінансування наукових і науково-технічних робіт за джерелами¹

	<i>(відсотків до загального обсягу)</i>
	2015
Усього	100,0
За рахунок коштів	
держбюджету	55,0
позабюджетних фондів	3,0
вітчизняних замовників	25,0
замовників іноземних держав	4,0
місцевих бюджетів	0,5
власних коштів	10,5
коштів інших джерел	2,0

¹ Див. виноску до табл. 2.7.

4.4. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та секторами науки

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг фінансу- вання ¹	За рахунок					
		держ- бюдже- ту	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	інших джерел
2000							
Усього	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
за секторами							
академічний	1194,5	540,7	68,8	5,0	—	120,0	460,0
галузовий	8395,7	3036,2	—	273,0	541,7	4544,8	—
вузівський	278,3	172,1	—	—	28,0	78,2	—
заводський	2881,6	2727,3	—	88,0	56,3	10,0	—
2011							
Усього	32529,7	17773,5	—	—	11754,3	3001,9	—
за секторами							
академічний	10701,7	7981,2	—	—	2720,5	—	—
галузовий	13968,3	8040,3	—	—	3401,3	2526,7	—
вузівський	2168,3	1456,5	—	—	236,6	475,2	—
заводський	5691,4	295,5	—	—	5395,9	—	—
2012							
Усього	33385,9	21161,6	—	3267,8	6554,1	2349,6	52,8
за секторами							
академічний	11795,1	8456,5	—	—	3338,6	—	—
галузовий	11062,2	7533,4	—	—	2021,3	1507,5	—
вузівський	3219,5	2122,2	—	—	243,6	800,9	52,8
заводський	7309,1	3049,5	—	3267,8	950,6	41,2	—
2013							
Усього	67832,2	17297,0	—	41822,7	7307,4	1405,1	—
за секторами							
академічний	11628,9	7567,2	—	—	4061,7	—	—
галузовий	10501,2	8332,0	—	—	1855,4	313,8	—
вузівський	2755,4	1397,8	—	—	266,3	1091,3	—
заводський	42946,7	—	—	41822,7	1124,0	—	—

¹ Див. виноску до табл. 4.1.

4.5. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування в містах обласного значення і районах

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг фінансу- вання ¹	За рахунок					
		держ- бюд- жету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	інших джерел
2000							
Чернігівська область	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
м.Чернігів	7661,7	2314,6	68,8	278,0	145,3	4395,0	460,0
м.Ніжин	... ²	... ²	—	... ²	... ²	... ²	—
м.Прилуки	385,0	40,0	—	—	—	345,0	—
райони							
Ічнянський	210,6	210,6	—	—	—	—	—
Козелецький	455,0	333,0	—	—	122,0	—	—
Ніжинський	113,8	113,8	—	—	—	—	—
Н-Сіверський	10,0	10,0	—	—	—	—	—
Носівський	240,0	108,0	—	—	132,0	—	—
Чернігівський	... ²	... ²	—	—	... ²	... ²	—
2012							
Чернігівська область	33385,9	21161,6	—	3267,8	6554,1	2349,6	52,8
м.Чернігів	18049,4	12118,6	—	—	3569,6	2308,4	52,8
м.Ніжин	7731,1	3227,9	—	3267,8	1194,2	41,2	—
м.Прилуки	... ²	... ²	—	—	... ²	—	—
райони							
Ічнянський	1885,1	1591,2	—	—	293,9	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	1056,4	787,7	—	—	268,7	—	—
Н-Сіверський	... ²	... ²	—	—	... ²	—	—
Носівський	2047,6	2047,6	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ²	—	—	—	... ²	—	—
2013							
Чернігівська область	67832,2	17297,0	—	41822,7	7307,4	1405,1	—
м.Чернігів	17551,7	11704,6	—	—	4442,0	1405,1	—
м.Ніжин	43225,7	59,5	—	41822,7	1343,5	—	—
м.Прилуки	1404,5	1071,4	—	—	333,1	—	—
райони							
Ічнянський	2047,6	1793,8	—	—	253,8	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	1037,3	708,9	—	—	328,4	—	—
Н-Сіверський	281,9	170,9	—	—	111,0	—	—
Носівський	1787,9	1787,9	—	—	—	—	—
Чернігівський	495,6	—	—	—	495,6	—	—

¹ Див. виноску до табл. 4.1.

² Див. виноску до табл. 3.5.

4.6. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та галузями наук

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг фінансу- вання ¹	За рахунок					
		держ- бюд- жету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	інших джерел
2000							
Усього	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
біологічні	700,5	540,7	68,8	—	—	91,0	—
геологічні	1853,5	1350,0	—	—	—	503,5	—
сільськогосподарські	2062,7	1061,0	—	—	541,7	-	460,0
технічні	7264,6	3317,3	—	366,0	56,3	3525,0	—
економічні	54,4	—	—	—	—	54,4	—
педагогічні	153,0	118,0	—	—	28,0	7,0	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	661,4	89,3	—	—	—	572,1	—
2012							
Усього	33385,9	21161,6	—	3267,8	6554,1	2349,6	52,8
біологічні	10576,2	7212,4	—	—	3363,8	—	—
геологічні	1394,0	300,0	—	—	—	1094,0	—
сільськогосподарські	9546,8	7806,8	—	—	1740,0	—	—
технічні	8367,3	3194,5	—	3267,8	1450,3	454,7	—
економічні	525,7	525,7	—	—	—	—	—
педагогічні	1799,5	1180,2	—	—	—	619,3	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	1176,4	942,0	—	—	—	181,6	52,8
2013							
Усього	67832,2	17297,0	—	41822,7	7307,4	1405,1	—
біологічні	10851,3	6864,2	—	—	3987,1	—	—
геологічні	—	—	—	—	—	—	—
сільськогосподарські	9744,9	8257,3	—	—	1487,6	—	—
технічні	44226,4	304,0	—	41822,7	1785,9	313,8	—
економічні	473,7	473,7	—	—	—	—	—
педагогічні	1656,4	734,7	—	—	—	921,7	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	879,5	663,1	—	—	46,8	169,6	—

¹ Див. виноску до табл. 4.1.

4.7. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за секторами науки

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг науково- технічних робіт	За видами робіт			
		фунда- ментальні дослідження	прикладні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Усього	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
за секторами					
академічний	1091,2	374,5	682,7	—	34,0
галузовий	6908,8	295,2	2881,3	1963,5	1768,8
вузівський	249,3	98,1	96,8	—	54,4
заводський	2708,3	—	—	2703,3	5,0
2005					
Усього	22527,6	2783,4	7297,5	9841,2	2605,5
за секторами					
академічний	3707,2	2042,0	990,5	518,9	155,8
галузовий	13409,8	547,6	5517,2	5913,1	1431,9
вузівський	983,6	193,8	789,8	—	—
заводський	4427,0	—	—	3409,2	1017,8
2011					
Усього	32480,5	6071,6	15173,0	10608,5	627,4
за секторами					
академічний	10463,0	3948,5	3923,2	2418,0	173,3
галузовий	14142,7	1452,8	9736,7	2499,1	454,1
вузівський	2183,4	670,3	1513,1	—	—
заводський	5691,4	—	—	5691,4	—
2012					
Усього	34130,7	8834,7	12822,2	11515,7	958,1
за секторами					
академічний	11796,1	5593,7	2859,7	3069,9	272,8
галузовий	11806,0	2310,1	7855,5	1054,6	585,8
вузівський	3219,5	930,9	2107,0	123,3	58,3
заводський	7309,1	—	—	7267,9	41,2
2013					
Усього	68370,5	7966,6	11661,7	47936,6	805,6
за секторами					
академічний	11628,9	4753,0	2885,8	3733,3	256,8
галузовий	11039,5	2298,0	7152,5	1198,6	390,4
вузівський	2755,4	915,6	1623,4	58,0	158,4
заводський	42946,7	—	—	42946,7	—

4.8. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, у містах обласного значення і районах

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг науково- технічних робіт	За видами робіт			
		фунда- ментальні дослід- ження	прикладні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Чернігівська область	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
м.Чернігів	6628,0	443,6	2507,7	1819,5	1857,2
м.Ніжин	2737,3	29,0	—	2703,3	5,0
м.Прилуки	184,0	40,0	—	144,0	—
райони					
Ічнянський	210,9	78,2	132,7	—	—
Козелецький	455,0	—	455,0	—	—
Ніжинський	116,3	45,0	71,3	—	—
Н-Сіверський	... ¹	—	... ¹	—	—
Носівський	132,0	132,0	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—
2012					
Чернігівська область	34130,7	8834,7	12822,2	11515,7	958,1
м.Чернігів	18793,2	4003,4	10163,2	3709,7	916,9
м.Ніжин	... ¹	178,4	243,6	... ¹	41,2
м.Прилуки	1782,2	425,0	1357,2	—	—
райони					
Ічнянський	1885,1	1885,1	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	1056,4	294,2	762,2	—	—
Н-Сіверський	296,0	—	296,0	—	—
Носівський	2048,6	2048,6	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—
2013					
Чернігівська область	68370,5	7966,6	11661,7	47936,6	805,6
м.Чернігів	18090,0	3781,9	9008,2	4494,3	805,6
м.Ніжин	43225,7	59,5	219,5	42946,7	—
м.Прилуки	1404,5	250,4	1154,1	—	—
райони					
Ічнянський	2047,6	2047,6	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	1037,3	243,0	794,3	—	—
Н-Сіверський	281,9	—	281,9	—	—
Носівський	1787,9	1584,2	203,7	—	—
Чернігівський	495,6	—	—	495,6	—

¹ Див. виноску до табл. 3.5.

4.9. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за галузями наук

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг науково- технічних робіт	За видами робіт			
		фунда- ментальні дослід- ження	прикладні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Усього	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
біологічні	597,2	374,5	222,7	—	—
геологічні	1435,4	—	1435,4	—	—
сільськогосподарські	2289,3	295,2	1530,7	447,5	15,9
технічні	5807,3	—	340,0	4219,3	1248,0
економічні	54,4	—	—	—	54,4
педагогічні	124,0	84,0	40,0	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	650,0	14,1	92,0	—	543,9
2012					
Усього	34130,7	8834,7	12822,2	11515,7	958,1
біологічні	10576,2	5136,0	2097,5	3069,9	272,8
геологічні	1567,0	—	1567,0	—	—
сільськогосподарські	9929,5	2767,8	6623,6	538,1	—
технічні	8556,4	—	145,0	7784,4	627,0
економічні	525,7	—	525,7	—	—
педагогічні	1799,5	707,5	1092,0	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	1176,4	223,4	771,4	123,3	58,3
2013					
Усього	68370,5	7966,6	11661,7	47936,6	805,6
біологічні	10851,3	4973,4	1887,8	3733,3	256,8
геологічні	—	—	—	—	—
сільськогосподарські	10165,5	2077,6	7592,3	495,6	—
технічні	44344,1	—	304,0	43649,7	390,4
економічні	473,7	—	473,7	—	—
педагогічні	1656,4	487,7	1168,7	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	879,5	427,9	235,2	58,0	158,4

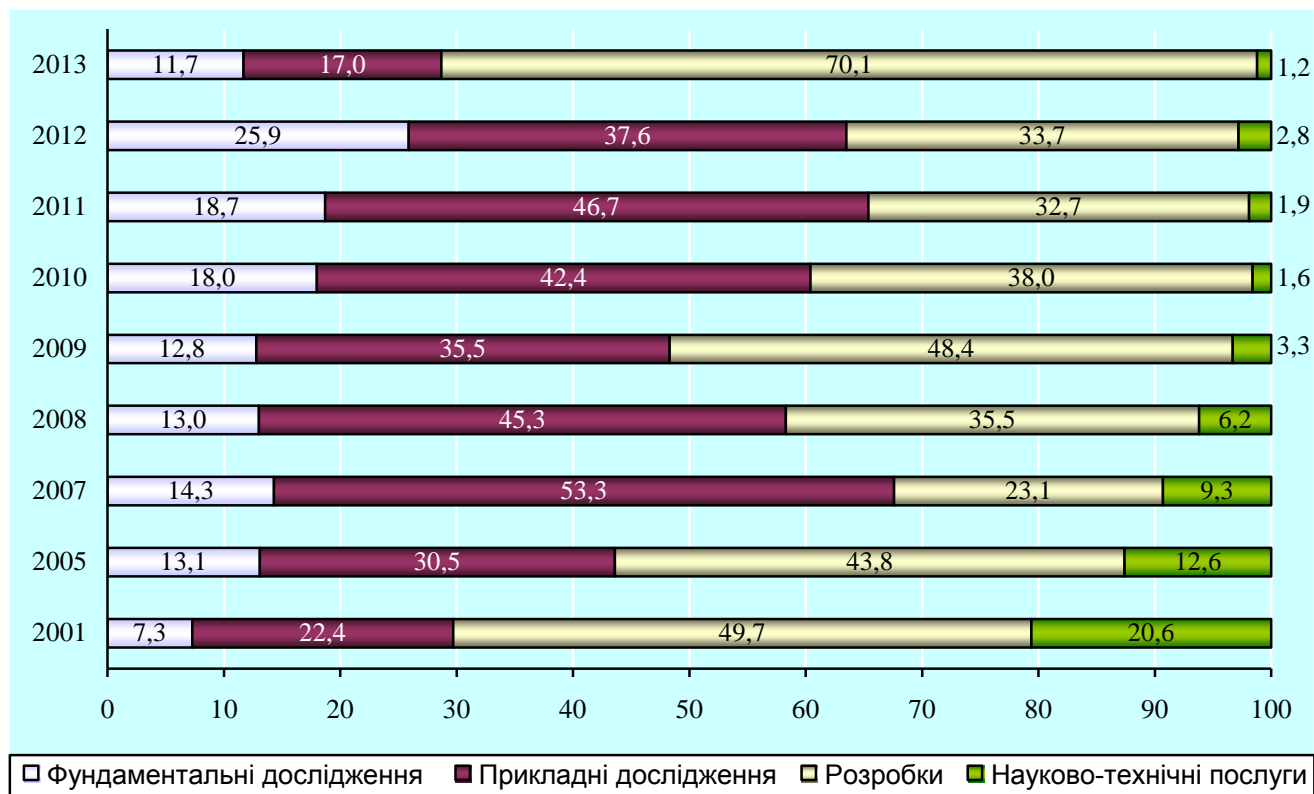
4.10. Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт

(тис.грн.)

	Усього	За видами робіт			
		фундамен- тальні дослідження	прикладні дослідження	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2001	13694,4	1102,2	3089,1	5773,9	3729,2
2003	27833,8	1449,0	3506,9	15995,2	6882,7
2004	19673,8	1817,2	4993,2	5219,8	7643,6
2005	21194,7	2782,1	6469,0	9282,9	2660,7
2007	29750,9	4143,8	14174,0	8474,8	2958,3
2008	38777,9	4850,6	15937,7	13236,1	4753,5
2009	40637,1	5206,4	13758,5	18550,7	3121,5
2010	33157,1	5776,9	14380,1	12547,8	452,3
2011	31852,9	6070,2	14973,8	10258,2	550,7
2012	32848,0	8764,3	12251,8	11046,1	785,8
2013	67465,3	7957,4	11221,1	47557,8	729,0

4.11. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт

(відсотків до загального обсягу)

5. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

Науковими організаціями у 2013р. виконувалося 859 наукових робіт. З них 36 спрямовано на створення нових видів виробів, 25 – нових технологій, 17 – нових сортів рослин та порід тварин, 7 – нових видів матеріалів, 4 – нових видів техніки. Серед створених нових технологій 40% – ресурсозберігаючі. Із загальної кількості наукових розробок упроваджено 7,2%. Інноваційну спрямованість мають 5% усіх наукових та науково-технічних робіт, з яких 30,2% – нові вироби, 27,9% – нові сорти рослин та породи тварин, 23,3% – нові технології, 16,3% – нові матеріали, 2,3% – нові методи та теорії.

Організаціями і підприємствами, які виконували наукові та науково-технічні роботи, було подано в патентне відомство України 47 заявок на видачу охоронних документів, що в розрахунку на 100 виконавців наукових досліджень і розробок становить 12,8 заявок (у 2012р. – 9,8 заявок). У цьому ж році ними було отримано 37 патентів (у 2012р. – 66).

Працівниками наукових організацій опубліковано 5100 робіт, що на 4,3% менше, ніж у 2012р.

У 2013р. здійснено 178 виїздів наукових працівників за кордон для стажування, навчання та підвищення кваліфікації, 25 – для проведення наукових досліджень. Для участі в міжнародних семінарах та конференціях було здійснено 80 виїздів. Чернігівськими науковцями від міжнародних фондів було отримано 23 гранти на наукову роботу, у 2012р. – 26.

5.1. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у містах обласного значення і районах

(одиниць)

	Кількість розробок	У т. ч. зі створення нових видів						
		виробів		технологій		матеріалів	сортів рослин та порід тварин	методів, теорій
		усього	у т.ч. техніки	усього	з них ресурсозберігаючих			
2004								
Чернігівська область	177	29	20	32	17	26	16	21
м.Чернігів	79	3	3	8	5	23	—	9
м.Ніжин	29	3	—	—	—	3	2	10
м.Прилуки	24	17	17	2	1	—	2	2
райони						—		
Ічнянський	—	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	20	—	—	17	11	—	1	—
Ніжинський	14	6	—	2	—	—	6	—
Н-Сіверський	3	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	4	—	—	—	—	—	4	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—	—	... ¹	—
2012								
Чернігівська область	554	46	1	25	9	5	16	54
м.Чернігів	498	38	1	19	8	2	2	38
м.Ніжин	19	8	—	1	1	1	—	3
м.Прилуки	7	—	—	5	—	2	—	—
райони								
Ічнянський	3	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	6	—	—	—	—	—	6	—
Н-Сіверський	13	—	—	—	—	—	—	13
Носівський	7	—	—	—	—	—	7	—
Чернігівський	1	—	—	—	—	—	1	—
2013								
Чернігівська область	859	36	4	25	10	7	17	49
м.Чернігів	809	23	3	19	9	7	8	30
м.Ніжин	9	6	1	1	1	—	—	2
м.Прилуки	7	—	—	5	—	—	2	—
райони								
Ічнянський	3	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	6	—	—	—	—	—	6	—
Н-Сіверський	17	—	—	—	—	—	—	17
Носівський	7	7	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	1	—	—	—	—	—	1	—

¹ Див. виноску до табл. 3.5.

5.2. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

(одиниць)

	Кількість розробок	У т. ч. зі створення нових видів						
		виробів		технологій		матеріалів	сортів рослин та порід тварин	методів, теорій
		усього	у т.ч. техніки	усього	з них ресурсозберігаючих			
2004								
Усього	177	29	20	32	17	26	16	21
за секторами								
академічний	75	6	—	27	16	16	13	5
галузовий	45	2	2	3	—	5	1	—
вузівський	37	1	1	2	1	5	2	16
заводський	20	20	17	—	—	—	—	—
2011								
Усього	159	36	4	24	9	10	17	60
за секторами								
академічний	57	12	—	12	4	9	15	9
галузовий	68	19	3	8	2	—	2	39
вузівський	31	2	1	4	3	1	—	12
заводський	3	3	—	—	—	—	—	—
2012								
Усього	554	46	1	25	9	5	16	54
за секторами								
академічний	60	19	—	9	2	2	15	5
галузовий	444	18	—	7	2	2	1	35
вузівський	37	2	1	9	5	1	—	14
заводський	13	7	—	—	—	—	—	—
2013								
Усього	859	36	4	25	10	7	17	49
за секторами								
академічний	61	7	—	9	2	7	14	12
галузовий	756	20	—	7	2	—	3	24
вузівський	39	6	4	9	6	—	—	13
заводський	3	3	—	—	—	—	—	—

5.3. Кількість друкованих робіт за секторами науки

(одиниць)

	Усього	У тому числі		
		монографії, підручники, навчальні посібники	статті в наукових фахових журналах	інші
Чернігівська область				
2000	1261	117	699	445
2005	2191	199	1495	497
2007	3323	248	2056	1019
2008	3672	217	2248	1207
2009	3818	329	2392	1097
2010	3413	253	2015	1145
2011	4611	313	2496	1802
2012	5330	413	1452	3465
2013	5100	306	1742	3052
за секторами				
академічний				
2000	85	—	67	18
2005	101	3	41	57
2007	97	1	47	49
2008	169	1	65	103
2009	210	3	65	142
2010	202	3	71	128
2011	254	3	41	210
2012	309	1	49	259
2013	229	2	43	184
галузовий				
2000	220	1	54	165
2005	121	1	30	90
2007	108	3	52	53
2008	101	—	69	32
2009	85	1	59	25
2010	77	—	47	30
2011	85	1	34	50
2012	59	2	40	17
2013	26	3	19	4
вузівський				
2000	956	116	578	262
2005	1969	195	1424	350
2007	3118	244	1957	917
2008	3402	216	2114	1072
2009	3523	325	2268	930
2010	3134	250	1897	987
2011	4272	309	2421	1542
2012	4962	410	1363	3189
2013	4845	301	1680	2864

5.4. Кількість друкованих робіт у містах обласного значення і районах

(одиниць)

	Усього	У тому числі		
		монографії, підручники, нав- чальні посібники	статті в науко- вих фахових журналах	інші
2000				
Чернігівська область	1261	117	699	445
м. Чернігів	659	42	292	325
м. Ніжин	531	75	380	76
м. Прилуки	—	—	—	—
райони				
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	48	—	15	33
Ніжинський	12	—	8	4
Н-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	10	—	4	6
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹
2012				
Чернігівська область	5330	413	1452	3465
м. Чернігів	3468	161	819	2488
м. Ніжин	1635	252	592	791
м. Прилуки	7	—	7	—
райони				
Ічнянський	6	—	6	—
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	170	—	10	160
Н-Сіверський	9	—	3	6
Носівський	35	—	15	20
2013				
Чернігівська область	5100	306	1742	3052
м. Чернігів	3474	170	1056	2248
м. Ніжин	1517	136	658	723
м. Прилуки	3	—	3	—
райони				
Ічнянський	5	—	5	—
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	80	—	2	78
Н-Сіверський	9	—	6	3
Носівський	12	—	12	—

¹ Див. виноску до табл. 3.5.

5.5. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій за секторами науки (одиниць)

	В Україні		В інших країнах світу	
	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів
Усього				
2000	27	17	—	—
2007	56	48	1	1
2008	43	44	—	—
2009	66	62	—	—
2010	48	29	—	—
2011	25	53	—	—
2012	43	66	—	—
2013	47	37	—	—
за секторами				
академічний				
2000	1	1	—	—
2007	9	6	—	—
2008	6	16	—	—
2009	16	11	—	—
2010	20	9	—	—
2011	2	13	—	—
2012	14	12	—	—
2013	11	6	—	—
галузевий				
2000	17	4	—	—
2007	4	1	—	—
2008	—	1	—	—
2009	—	—	—	—
2010	—	—	—	—
2011	2	1	—	—
2012	—	—	—	—
2013	—	—	—	—
вузівський				
2000	9	12	—	—
2007	43	41	1	1
2008	37	27	—	—
2009	50	51	—	—
2010	28	20	—	—
2011	21	39	—	—
2012	29	54	—	—
2013	36	31	—	—

5.6. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій у містах обласного значення і районах

(одиниць)

	В Україні		В інших країнах світу	
	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів
2001				
Чернігівська область	23	18	—	1
м.Чернігів	10	9	—	—
м.Ніжин	—	—	—	1
райони				
Козелецький	4	3	—	—
Ніжинський	5	4	—	—
Носівський	4	2	—	—
2011				
Чернігівська область	25	53	—	—
м.Чернігів	21	40	—	—
м.Ніжин	2	12	—	—
м.Прилуки	2	1	—	—
райони				
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—
2012				
Чернігівська область	43	66	—	—
м.Чернігів	24	35	—	—
м.Ніжин	14	27	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—
райони				
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	2	1	—	—
Носівський	3	3	—	—
2013				
Чернігівська область	47	37	—	—
м.Чернігів	17	14	—	—
м.Ніжин	22	23	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—
райони				
Ніжинський	8	—	—	—
Н.Сіверський	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—

5.7. Міжнародне співробітництво наукових організацій за секторами науки

	Кількість виїздів наукових працівників за кордон	Кількість проведених міжнародних конференцій	Кількість грантів, отриманих від міжнародних фондів
2000			
Усього	194	4	12
за секторами			
академічний	16	—	—
галузевий	110	1	—
вузівський	68	3	12
заводський	—	—	—
2006			
Усього	146	28	4
за секторами			
академічний	6	1	—
галузевий	61	3	—
вузівський	79	24	4
заводський	—	—	—
2011			
Усього	98	38	24
за секторами			
академічний	3	—	1
галузевий	11	—	—
вузівський	84	38	23
заводський	—	—	—
2012			
Усього	103	28	26
за секторами			
академічний	6	—	—
галузевий	3	—	—
вузівський	94	28	26
заводський	—	—	—
2013			
Усього	283	29	23
за секторами			
академічний	—	—	—
галузевий	2	—	—
вузівський	281	29	23
заводський	—	—	—

ЧАСТИНА II

*ІННОВАЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ*

6. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

За рівнем інноваційної активності Чернігівська область у 2013р. займала сьоме місце серед регіонів України. Частка підприємств, що займалися інноваціями в області, становила 20,7%, в Україні – 16,8%.

Інноваціями в промисловості області у 2013р. займалося 45 підприємств, у 2012р. їх кількість становила 43 (20,4% загальної кількості промислових підприємств), у 2011р. – 42 (17,8%).

Упродовж 2013р. найбільше нововведень було здійснено підприємствами з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів та машинобудування.

У 2013р. освоєно виробництво 77 інноваційних видів продукції, з яких 19 – нові види техніки. Порівняно з 2012р. кількість інноваційних видів продукції зросла в 1,8 раза, а кількість нових видів техніки зменшилася в 1,5 раза. Із загальної кількості освоєних нових видів продукції 59,7% – продукція машинобудування.

Упродовж 2013р. 33,3% підприємств, що впроваджували інновації, виконували роботи з технологічного оновлення виробництва. Ними було впроваджено 23 нові технологічні процеси, що на 5 менше, ніж у 2012р., з них 4 (рік тому – 5) спрямовані на економне використання матеріальних та енергетичних ресурсів. Найактивніше нові технологічні процеси впроваджували підприємства машинобудування та з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів. У 2013р. промисловими підприємствами було придбано 8 нових технологій.

Для здійснення інновацій у 2013р. промисловими підприємствами було витрачено 134,1 млн.грн. Найбільша частка інноваційних витрат була на підприємствах переробної промисловості та виробництва готових металевих виробів. В основному кошти були направлені на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення.

Основним джерелом фінансування інновацій, як і в попередні роки, залишалися власні кошти підприємств. За їх рахунок здійснювали інновації 64,4% інноваційно активних підприємств.

У 2013р. в результаті впровадження інновацій 25 промислових підприємств області поставляли на ринок інноваційну продукцію. Обсяг реалізованої інноваційної продукції становив 119,0 млн.грн., або 0,9% обсягу реалізованої промислової продукції області.

28,0% всієї реалізованої інноваційної продукції – продукція нова для ринку. Її вартість становила 33,3 млн.грн., у т.ч. за межі України – 5,4 млн.грн. Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою лише для підприємства, склав 85,7 млн.грн., у т.ч. за кордон – 30,1 млн.грн.

6.1. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій у 2000 році

	Усього	У % до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	73	32,2
з них за напрямками		
дослідження і розробки	18	7,9
придбання прав на патенти, ліцензій на використання об'єктів промислової власності	2	0,9
придбання безпатентних ліцензій, ноу-хау тощо	5	2,2
придбання засобів виробництва	34	15,0
технологічна підготовка виробництва	21	9,3
маркетинг, реклама	19	8,4

6.2. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій

	2011		2012		2013	
	усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	усього	у % до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	42	17,8	43	20,4	45	20,7
з них за напрямками						
внутрішні науково-дослідні розробки	5	2,1	6	2,8	6	2,8
зовнішні науково-дослідні розробки	2	0,8	2	0,9	3	1,4
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	31	13,1	30	14,2	29	13,4
придбання зовнішніх знань	3	1,3	2	0,9	1	0,5
інші роботи	8	3,4	13	6,2	13	6,0

6.3. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності у 2000 році

	У фактичних цінах, тис.грн.	У % до загального обсягу
Усього	103244,9	100,0
дослідження і розробки	2791,2	2,7
придбання прав на патенти, ліцензій на використання об'єктів промислової власності	237,7	0,2
придбання безпатентних ліцензій, ноу-хау, технологій тощо	15,6	0,0
технологічна підготовка виробництва	3955,0	3,8
придбання засобів виробництва	75123,7	72,8
маркетинг, реклама	17662,1	17,1
інші витрати	3459,6	3,4

6.4. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності

	У фактичних цінах, тис.грн.			У % до загального обсягу		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Усього	49528,3	39467,0	134074,9	100,0	100,0	100,0
внутрішні науково-дослідні розробки	10206,4	8190,1	47418,4	20,6	20,8	35,4
зовнішні науково-дослідні розробки	817,2	1379,8	8812,1	1,6	3,5	6,6
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	34030,5	28589,0	74820,6	68,7	72,4	55,8
інші витрати	4474,2	1308,1	3023,8	9,1	3,3	2,2

6.5. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами

	(у фактичних цінах; тис.грн.)			
	2000	2011	2012	2013
Усього	103244,9	49528,3	39467,0	134074,9
у т.ч. за рахунок коштів				
власних	96737,9	41645,7	28563,6	80399,1
державного бюджету	780,7	—	3338,9	—
місцевих бюджетів	—	166,2	10,0	3072,0
позабюджетних фондів	154,1	—	—	—
вітчизняних інвесторів	143,3	—	41,2	—
іноземних інвесторів	—	—	3267,8	42032,7
кредитів	5428,9	7449,4	4245,5	8571,1
інших джерел	—	267,0	—	—

6.6. Прогноз фінансування інноваційної діяльності за джерелами¹

(відсотків до загального обсягу)

	2015
Усього	100,0
за рахунок коштів	
держбюджету	2,0
місцевих бюджетів	6,0
позабюджетних фондів	—
власних коштів	45,0
коштів вітчизняних інвесторів	—
коштів зарубіжних інвесторів	—
кредитів	40,0
інших джерел	7,0

¹ За матеріалами «Стратегія соціально-економічного розвитку Чернігівської області до 2015 року», підготовленими Чернігівською ОДА спільно з НАНУ.

6.7. Кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, у містах обласного значення і районах

	2000		2011		2012		2013	
	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств
Чернігівська область	73	32,2	42	17,8	43	20,4	45	20,7
м.Чернігів	28	45,2	20	27,8	22	31,4	22	28,6
м.Ніжин	9	42,9	5	29,4	6	27,3	6	25,0
м.Прилуки	7	26,9	5	29,4	4	23,5	2	9,1
райони								
Бахмацький	3	33,3	1	20,0	1	20,0	2	40,0
Бобровицький	—	—	—	—	1	25,0	1	16,7
Борзнянський	1	16,7	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	2	28,6	—	—	—	—	—	—
Козелецький	2	22,2	—	—	—	—	—	—
Коропський	—	—	—	—	—	—	1	33,3
Корюківський	3	37,5	—	—	—	—	1	16,7
Куликівський	1	25,0	3	75,0	1	33,3	2	66,7
Менський	2	25,0	1	10,0	2	25,0	2	25,0
Ніжинський	—	—	2	20,0	1	25,0	—	—
Н.-Сіверський	6	75,0	1	16,7	1	20,0	2	40,0
Носівський	3	50,0	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	2	66,7	2	18,2	2	20,0	2	28,6
Ріпкинський	—	—	1	12,5	1	20,0	—	—
Семенівський	1	25,0	—	—	—	—	—	—
Сосницький	1	20,0	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—	1	16,7
Щорський	2	28,6	1	16,7	1	20,0	1	16,7

6.8 Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, за видами промислової діяльності за 2013 рік

	Кількість інноваційно активних підприємств	
	усього підприємств	у % від загальної кількості промислових підприємств
Промисловість	45	20,7
Переробна промисловість	42	22,1
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	15	22,1
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	5	20,8
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	7	18,4
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1	25,0
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	2	13,3
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	2	22,2
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	8	36,4
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	1	33,3
виробництво електричного устаткування	1	20,0
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	2	25,0
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	4	66,7
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	2	22,2
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	3	21,4

6.9. Упровадження інновацій на промислових підприємствах

	(одиниць)				
	2000	2005	2011	2012	2013
Упроваджено нових технологічних процесів	40	31	19	28	23
з них					
маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних	11	9	5	4	4
Освоєно виробництво інноваційних ¹ видів продукції, найменувань	935	47	42	42	77
з них					
нових видів техніки	25	21	25	29	19

¹ У цій та таблиці та 6.12 у 2000р. – нові види продукції.

6.10. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах у містах обласного значення і районах

	Усього					З них маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних				
	2000	2005	2011	2012	2013	2000	2005	2011	2012	2013
Чернігівська область	40	31	19	28	23	11	9	5	4	4
м.Чернігів	28	14	2	11	13	10	2	...	2	1
м.Ніжин	8	10	9	13	5	–	3	2	1	2
м.Прилуки	1	–	2	2	–	–	–	–	–	–
райони										
Бахмацький	–	–	...	–	–	–	–	–	–	–
Козелецький	–	3	–	–	–	–	3	–	–	–
Корюківський	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Куликівський	–	–	2	–	4	–	–	–	–	–
Менський	–	–	...	1	1	–	–	...	1	1
Ніжинський	–	1	1	1	–	–	–	–	–	–
Н.-Сіверський	1	3	–	–	–	1	1	–	–	–
Ріпкинський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Семенівський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Щорський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

¹ У цій та наступних таблицях (6.15-6.17) інформація конфіденційна відповідно до Закону України «Про державну статистику».

6.11. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах за видами промислової діяльності у 2013 році

(одиниць)

	Усього	З них маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних
Промисловість	23	4
Переробна промисловість	23	4
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	6	2
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	—	—
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	2	—
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	15	2
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	—	—
виробництво електричного устаткування	—	—
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	4	2
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	11	—
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	—	—

6.12. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах у містах обласного значення і районах

(найменувань)

	Освоєно виробництво інноваційних ¹ видів							
	машин, устаткування, апаратів, приладів				матеріалів, виробів, продуктів			
	2000	2011	2012	2013	2000	2011	2012	2013
Чернігівська область	25	25	29	19	910	17	13	58
м.Чернігів	23	7	9	9	501	9	6	39
м.Ніжин	—	8	11	4	37	—	—	13
м.Прилуки	—	—	—	—	165	1	2	—
райони								
Бобровицький	—	—	—	—	5	—	3	—
Борзнянський	—	—	—	—	6	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—	7	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—	16	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	1	—	—	—
Корюківський	—	—	—	—	2	—	—	—
Куликівський	—	—	—	—	13	4	—	5
Менський	—	—	—	—	2	—	1	—
Ніжинський	—	—	—	—	9	—	1	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	71	2	—	—
Носівський	—	—	—	—	6	—	—	—
Прилуцький	2	10	9	6	10	—	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—	—	—
Семенівський	—	—	—	—	1	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	36	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	7	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	15	1	—	1

¹ Див. виноску до табл. 6.9.

6.13. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах за видами промислової діяльності за 2013 рік

	(найменувань)	
	Освоєно виробництво інноваційних видів	
	машин, устаткування, апаратів, приладів	матеріалів, виробів, продуктів
Промисловість	19	58
Переробна промисловість	18	58
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	—	24
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	—	5
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	1	—
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	17	29
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	4	—
виробництво електричного устаткування	—	20
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	3	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	10	9
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1	—

6.14. Обсяг реалізованої інноваційної продукції промисловості

(тис.грн.)

	2011	2012	2013
Обсяг реалізованої інноваційної продукції (робіт, послуг)	221308,1	190158,4	118993,9
з неї			
обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку	58898,7	35886,6	33317,6
обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою тільки для підприємства	162409,4	154271,8	85676,3

6.15. Обсяг реалізованої інноваційної продукції в містах обласного значення і районах

	2011		2012		2013	
	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції
Чернігівська область	221308,1	1,7	190158,4	1,4	118993,9	0,9
м.Чернігів	68925,4	1,2	49665,6	0,8	35749,7	0,6
м.Ніжин	15784,8	4,6	40823,0	10,1	32942,6	8,9
м.Прилуки	2057,6	0,1	14113,5	0,4	13107,8	0,4
райони						
Бобровицький	—	—	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
Куликівський	139,2	0,2	394,6	0,4	5274,0	4,8
Менський	... ¹	... ¹	—	—	... ¹	... ¹
Ніжинський	—	—	261,0	0,2	—	—
Н.-Сіверський	3178,1	2,5	609,0	0,4	405,3	0,3
Прилуцький	37855,2	12,0	27387,9	8,4	31401,3	15,1
Ріпкинський	50974,0	74,7	56712,6	73,0	—	—
Щорський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.16. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами промислової діяльності у 2013 році

	Обсяг реалізованої інноваційної продукції	
	усього, тис.грн.	у % від загального обсягу реалізованої промислової продукції
Промисловість	118993,9	0,9
Переробна промисловість	118101,8	1,3
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	18965,1	0,3
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	732,5	0,2
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	26,6	0,0
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	26979,2	13,2
машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	71398,4	11,4
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	... ¹	... ¹
виробництво електричного устаткування	... ¹	... ¹
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	7773,3	6,2
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	62323,8	25,1
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	892,1	0,5

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.17. Реалізація інноваційної продукції за межі України в містах обласного значення і районах

	2011		2012		2013	
	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продукції	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продукції	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продукції
Чернігівська						
область	82617,2	37,3	66534,0	35,0	35457,3	29,8
м.Чернігів	8429,5	12,2	23881,2	48,1	6927,7	19,4
м.Ніжин	10887,9	69,0	11198,6	27,4	6671,8	20,3
м.Прилуки	2057,6	100,0	—	—	13098,0	99,9
райони						
Менський	... ¹	... ¹	—	—	—	—
Н.-Сіверський	304,0	9,6	313,6	51,5	—	—
Прилуцький	22771,2	60,2	11574,1	42,3	8759,8	27,9
Ріпкинський	16842,1	33,0	19561,0	34,5	—	—
Щорський	... ¹	... ¹	5,5	6,8	—	—

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.18. Реалізація інноваційної продукції за межі України за видами промислової діяльності у 2013 році

	У фактичних цінах, тис.грн.	У % до загального обсягу реалізо- ваної промисло- вої продукції
Промисловість	33317,6	28,0
Переробна промисловість	33317,6	28,0
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	—	—
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	—	—
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
веталургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	24813,3	92,0
вашинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	8504,3	13,6
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	—	—
виробництво електричного устаткування	—	—
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	—	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	8504,3	13,6
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	—	—

6.19. Кількість інноваційно активних підприємств за регіонами України

	Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю			У % до загальної кількості промислових підприємств регіону		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Україна	1679	1758	1716	16,2	17,4	16,8
Автономна Республіка Крим	46	54	50	14,3	16,7	15,2
Вінницька	47	50	55	15,8	18,0	19,4
Волинська	26	29	23	11,6	12,9	10,5
Дніпропетровська	63	78	84	8,7	10,7	11,9
Донецька	85	91	86	10,6	11,8	10,6
Житомирська	48	54	57	14,4	16,5	17,5
Закарпатська	22	18	15	9,4	8,5	6,9
Запорізька	116	115	115	27,6	29,8	28,8
Івано-Франківська	96	89	87	21,7	20,5	21,4
Київська	46	44	68	9,7	9,0	13,5
Кіровоградська	41	46	46	15,5	17,4	18,3
Луганська	68	64	61	13,5	12,9	11,2
Львівська	100	101	116	13,2	13,4	16,6
Миколаївська	92	114	81	22,8	29,8	24,9
Одеська	79	83	69	20,6	22,3	17,6
Полтавська	31	29	33	8,2	8,3	8,1
Рівненська	31	36	39	12,1	14,6	14,9
Сумська	40	41	32	17,3	18,6	14,0
Тернопільська	47	50	36	22,1	22,3	17,1
Харківська	146	168	182	18,4	22,1	23,2
Херсонська	58	53	48	26,5	26,1	23,6
Хмельницька	79	78	58	22,3	22,5	18,2
Черкаська	54	50	47	17,3	16,1	15,0
Чернівецька	39	37	30	18,6	18,4	16,5
Чернігівська	42	43	45	17,8	20,4	20,7
м.Київ	125	130	142	25,7	26,1	25,6
м.Севастополь	12	13	11	16,4	16,9	11,3

ЧАСТИНА ІІІ

***СТВОРЕННЯ ТА
ВИКОРИСТАННЯ
ПЕРЕДОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
ТА ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ***

7. СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Упродовж 2013р. створенням і використанням передових технологій займалися 24 підприємства та організації області.

Ними було створено 5 передових виробничих технологій, що використовуються у виробництві, з яких 3 – нові для України, 2 – принципово нові. Створенням високих технологій займалися підприємства переробної промисловості та заклади освіти. Це зокрема технології з проектування та інжинірингу, виробництва, обробки та складання, що використовуються у виробництві апаратури автоматизованого спостереження і/чи контролю.

За рік використано 135 передових технологій у виробництві. Майже третина (30,4%) з них мали термін упровадження від чотирьох до п'яти років, а 32 технології (23,7%) упроваджено у 2013 році. Використовували високі технології у виробництві підприємства переробної промисловості, зокрема з виробництва харчових продуктів, одягу, іншої неметалевої мінеральної продукції, машинобудування, постачання електроенергії, газу та води, організації, які займаються торгівлею, а також заклади освіти.

Три організації області використали 11 раціоналізаторських пропозицій. Чисельність раціоналізаторів становила 11 осіб, з них 10 чоловіків та одна жінка.

7.1. Кількість створених високих технологій, що використовуються у виробництві, та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2012 році

	Кількість організацій, які створили високі технології	Кількість створених технологій		
		усього	з них	
			нові для України	принципово нові
Усього	2	3	1	2
Промисловість	1	... ¹	—	... ¹
у тому числі				
переробна промисловість	1	... ¹	—	... ¹
з неї				
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	1	... ¹	—	... ¹
Освіта	1	... ¹	... ¹	—

¹ У цій та наступних таблицях (7.2, 7.5, 7.6, 7.9, 7.10) – інформація конфіденційна відповідно до Закону України «Про державну статистику».

7.2. Кількість створених передових технологій та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2013 році

	Кількість організацій, які створили високі технології	Кількість створених технологій		
		усього	з них	
			нові для України	принципово нові
Усього	5	5	3	2
Промисловість				
у тому числі				
переробна промисловість	3	... ¹	... ¹	... ¹
з неї				
поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	1	... ¹	... ¹	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	1	... ¹	—	... ¹
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	1	1	1	
Наукові дослідження та розробки	2	2	1	1

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.3. Кількість організацій, які використовували передові технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	23	6	11	11	8	7
Промисловість	18	4	7	9	6	4
Переробна промисловість	13	3	6	7	3	2
з неї						
виробництво харчових продуктів	2	—	2	1	1	1
виробництво одягу	1	—	—	1	—	—
поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	1	—	—	1	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових і пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	1	1	1	1	—	—
виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1	—	—	—	—	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	2	1	1	—	—	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	2	—	1	1	—	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів та напівпричепів	1	1	1	1	1	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	3	1	1	1	2	1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2	—	—	1	1	1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	2	—	2	—	1	1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1	—	—	—	—	1
Освіта	2	2	2	2	1	1

7.4. Кількість організацій, які використовували передові технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2013 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	24	7	8	14	10	8
Переробна промисловість	15	3	4	10	5	3
у тому числі						
виробництво харчових продуктів	2	—	2	1	1	2
виробництво одягу; виробництва хутра та виробів з хутра	1	—	—	1	—	—
видавнича та поліграфічна діяльність, тиражування записаних носіїв інформації	1	1	—	1	—	—
хімічне виробництво	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових та пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	1	—	1	1	—	—
виробництво готових металевих виробів	1	—	—	—	1	1
виробництво машин та устаткування	2	—	—	2	—	—
виробництво медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників	2	1	—	1	—	—
виробництво автомобілів, причепів та напівпричепів	2	1	1	1	2	—
оброблення відходів	1	—	—	1	—	—
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	4	2	1	1	3	2
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	2	—	1	1	1	1
торгівля автомобілями та мотоциклами, їх технічне обслуговування та ремонт	1	—	—	1	1	1
оптова торгівля і посередництво в оптовій торгівлі	1	—	1	—	—	—
Діяльність транспорту та зв'язку	1	—	—	—	—	1
діяльність наземного транспорту	1	—	—	—	—	1
Освіта	2	2	2	2	1	1

7.5. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2012 році

	Усього	Термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	127	37	28	38	17	7
Проектування та інжиніринг	8	1	1	4	2	—
Виробництво, обробка та складання	54	33	12	7	2	—
Автоматизоване транспортування матеріалів і деталей, а також здійснення вантажно-розвантажувальних операцій	... ¹	—	... ¹	—	—	—
Апаратура автоматичного спостереження і/чи контролю	28	2	7	17	2	—
Зв'язок та управління	33	1	4	10	11	7
Виробнича інформаційна система	3	—	3	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.6. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2013 році

	Усього	Термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	135	32	23	41	25	14
Проектування та інжиніринг	6	—	—	5	—	1
Виробництво, обробка та складання	50	20	9	13	8	—
Автоматизоване транспортування матеріалів і деталей, а також здійснення автоматизованих вантажно-розвантажувальних операцій	... ¹	—	... ¹	—	—	—
Апаратура автоматичного спостереження і/чи контролю	36	9	7	10	10	—
Зв'язок та управління	39	3	3	13	7	13
Виробнича інформаційна система	3	—	3	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.7. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році

	Усього	Термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	127	37	28	38	17	7
Промисловість	104	35	20	32	13	4
Переробна промисловість	80	34	19	19	6	2
з неї						
виробництво харчових продуктів	12	—	6	2	3	1
виробництво одягу	5	—	—	5	—	—
поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	1	—	—	1	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових і пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	4	2	1	1	—	—
виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1	—	—	—	—	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	32	27	5	—	—	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	6	—	1	5	—	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів та напівпричепів	17	5	6	4	2	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	20	1	1	11	6	1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	4	—	—	2	1	1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	7	—	3	—	3	1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1	—	—	—	—	1
Освіта	15	2	5	6	1	1

7.8. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2013 році

	Усього	Термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	135	32	23	41	25	14
Промисловість	104	26	15	33	21	9
Переробна промисловість з неї						
виробництво харчових продуктів, напоїв	12	—	4	3	2	3
виробництво одягу; виробництво хутра та виробів з хутра	5	—	—	5	—	—
видавнича та поліграфічна діяльність, тиражування записаних носіїв інформації	2	1	—	1	—	—
хімічне виробництво	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових та пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	4	—	2	2	—	—
виробництво готових металевих виробів	5	—	—	—	1	4
виробництво машин та устаткування	6	—	—	6	—	—
виробництво медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників	20	15	—	5	—	—
виробництво автомобілів, причепів та напівпричепів	23	4	7	5	7	—
оброблення відходів	2	—	—	2	—	—
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	23	6	2	3	10	2
виробництво та розподілення електроенергії, газу, пари та гарячої води	21	6	2	3	9	1
збирання, очищення та розподілення води	2	—	—	—	1	1
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	7	—	2	1	2	2
торгівля автомобілями та мотоциклами, їх технічне обслуговування та ремонт	5	—	—	1	2	2
оптова торгівля і посередництво в оптовій торгівлі	2	—	2	—	—	—
Діяльність транспорту та зв'язку	1	—	—	—	—	1
діяльність наземного транспорту	1	—	—	—	—	1
Освіта	23	6	6	7	2	2

7.9. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2012 році

	Кількість організацій, у яких використані раціоналізаторські пропозиції	Кількість використаних раціоналізаторських пропозицій	Чисельність авторів раціоналізаторських пропозицій		
			усього	чоловіків	жінок
Усього	3	12	11	10	1
Переробна промисловість у тому числі	2	11	6	5	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	1	... ¹	... ¹	... ¹	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	1	9	4	3	1
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1	1	5	5	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.10. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2013 році

	Кількість організацій, у яких використані раціоналізаторські пропозиції	Кількість використаних раціоналізаторських пропозицій	Чисельність авторів раціоналізаторських пропозицій		
			усього	чоловіків	жінок
Усього	3	11	11	10	1
Переробна промисловість у тому числі	2	10	6	5	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	1	2	2	2	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	1	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1	... ¹	... ¹	... ¹	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

ЧАСТИНА IV

*МЕТОДОЛОГІЧНІ
ПОЯСНЕННЯ*

ДО ЧАСТИНИ I. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

У всіх розділах при формуванні інформації за секторами науки:

- до **академічного сектору** включаються дані організацій, підпорядкованих Національній академії наук України, Українській академії аграрних наук, Академіям медичних, педагогічних та правових наук України, а також галузевим академіям;
- до **галузевого сектору** віднесені дані організацій різних галузей економіки, які виконують наукові та науково-технічні роботи;
- до **сектору вищої освіти** включені дані вищих навчальних закладів, які мають спеціалізовані підрозділи (науково-дослідні частини, науково-дослідні лабораторії тощо), а також які виконують науково-технічні роботи на кафедрах;
- до **заводського сектору** входять дані науково-дослідних та конструкторських підрозділів промислових підприємств.

Чисельність працівників основної діяльності – це облікова чисельність працівників організацій, зайнятих в основному чи допоміжному видах діяльності, який класифікується за кодом 72 КВЕД-2010.

При розподілі працівників наукових організацій за категоріями персоналу:

- до категорії “дослідники” віднесені наукові та інженерно-технічні працівники, які професійно займаються науковими дослідженнями та розробками і безпосередньо беруть участь у створенні нових знань, продуктів, процесів, методів та систем, а також адміністративно-управлінський персонал, що здійснює безпосереднє керівництво дослідницьким процесом (у тому числі керівники наукових організацій та підрозділів, які виконують наукові дослідження і розробки);
- до категорії “техніки” віднесені працівники, основні функції яких вимагають володіння технічними знаннями та досвіду в одній чи декількох сферах природничих, технічних, суспільних або гуманітарних наук, які беруть участь у виконанні наукових досліджень та розробок, виконуючи технічні функції, як правило, під керівництвом дослідників (підготовку комп’ютерних програм; виконання бібліографічного пошуку та відбір відповідних матеріалів з архівів і бібліотек; виконання експериментів, випробувань і аналізів; реєстрацію вимірювань, проведення розрахунків, підготовку креслень та схем; проведення статистичних обстежень тощо);
- до категорії “допоміжний персонал” віднесені працівники, які виконують допоміжні функції, пов’язані з проведенням досліджень та розробок: працівники планово-економічних, фінансових підрозділів,

патентних служб, підрозділів науково-технічної інформації, науково-технічних бібліотек, робітники, які здійснюють монтаж, наладку, обслуговування та ремонт наукового обладнання і приладів; робітники дослідних (експериментальних) виробництв; лаборанти, які не мають повної вищої, базової вищої чи початкової вищої освіти;

- у категорії «інші» враховуються інші працівники, які виконують функції загального характеру, пов'язані з діяльністю організації в цілому (працівники бухгалтерії, кадрової служби, підрозділів матеріально-технічного забезпечення, друкарки та ін.), а також працівники, зайняті переважно в наданні науково-технічних послуг стороннім організаціям або іншими видами діяльності, що не пов'язані з науковими дослідженнями і розробками.

Обсяг фінансування – це кошти організації, що звітує на погашення внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт з усіх джерел (бюджету, коштів вітчизняних та іноземних замовників, власних коштів та ін.).

Загальний **обсяг наукових та науково-технічних робіт** визначається як сума вартості всіх виконаних робіт протягом звітного року власними силами наукових організацій за прямими договорами без податку на додану вартість (без урахування робіт, виконаних співвиконавцями). При цьому, обсяги робіт, що фінансуються з бюджету, надаються на основі даних кошторису, за договірними роботами – на основі акта здавання-приймання. Якщо робота не була закінчена, урахована та її частина, яка була виконана у звітному році як проміжний етап.

Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт – це фактичні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт (за собівартістю) у звітному періоді незалежно від джерела надходження коштів, уключаючи як поточні, так і капітальні витрати (за винятком суми амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів). У зазначений обсяг витрат не включаються витрати на виконання робіт (послуг), що не є науково-технічними, а також платні послуги населенню.

Фундаментальні дослідження – це експериментальні та теоретичні дослідження, що спрямовані на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їхнього взаємозв'язку без будь-якої конкретної мети, пов'язаної з використанням цих знань. Результатом їх виконання є гіпотези, теорії, методи тощо. Фундаментальні дослідження можуть закінчуватися рекомендаціями щодо проведення прикладних досліджень для визначення можливостей практичного використання одержаних наукових результатів, науковими публікаціями тощо.

Прикладні дослідження – це оригінальні дослідження, які здійснюються для отримання нових знань, але призначені головним чином для здійснення конкретної практичної мети чи завдання. Прикладні дослідження визначають можливі шляхи використання результатів фундаментальних досліджень, нові методи розв’язання проблем, сформульованих раніше.

Науково-технічні розробки – це систематичні роботи, що базуються на існуючих знаннях, отриманих у результаті досліджень і/чи практичного досвіду, та направлені на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, послуг, систем чи методів. Ці роботи можуть бути також спрямовані на значне вдосконалення об’єктів, що вже існують. До обсягу **розробок** включені проектно-конструкторські і технологічні роботи, роботи по створенню дослідних зразків (партій) виробів (продукції), а також проектні роботи для будівництва.

До **науково-технічних послуг** належить діяльність у галузі науково-технічної інформації, патентів, ліцензій, стандартизації, метрології та контролю якості, науково-технічного та супутня діяльності, що сприяє впровадженню у виробництво науково-технічних розробок, інші види діяльності, що сприяють одержанню, поширенню та використанню наукових знань.

ДО ЧАСТИНИ II. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Під **інновацією** розуміють введення у вживання будь-якого нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процесу, нового методу маркетингу чи нового організаційного методу в діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків. Інноваційна продукція поділяється на нову для ринку та нову для підприємства.

Розрізняють *чотири типи інновацій*: продуктові, процесові, маркетингові й організаційні.

Технологічні інновації – це діяльність підприємства, пов'язана із розробкою та впровадженням як технологічно нових, так і значно технологічно вдосконалених продуктів (продуктові інновації) і процесів (процесові інновації).

Продуктова інновація – впровадження товару або послуги, що є новими або значно поліпшеними за його властивостями або способами використання.

Процесова інновація є впровадженням нового або значно поліпшеного способу виробництва або доставки продукту.

До **не технологічних інновацій** відносяться маркетингові та організаційні інновації.

Маркетингова інновація є впровадженням нового методу продажу, уключаючи значні зміни в дизайні або упаковці продукту, його складуванні, просуванні на ринок або в призначенні продажної ціни, що націлені на краще задоволення потреб споживача, відкриття нових ринків або завоювання нових позицій для продукції підприємства на ринку.

Організаційна інновація є впровадженням нового організаційного методу в діяльності підприємства, в організації робочих місць або зовнішніх зв'язків.

Підприємство (організація) вважається **інноваційним**, якщо воно впровадило будь-яку інновацію за період часу, визначений при обстеженні.

Інновація є **новою для ринку**, коли підприємство, що впровадило інновацію, першим виводить її на свій ринок. Під ринком розуміють уявлення самого підприємства про ринок, де воно діє, і який може складатися з власне підприємства, що звітує, у сукупності з її конкурентами, можливо, з урахуванням географічного аспекту чи типової серії продуктів. Під географічним аспектом мається на увазі ринок, до якого можуть входити як вітчизняні, так і міжнародні підприємства.

Мінімальний рівень новизни для зарахування будь-якої зміни до категорії «інновація» визначається як **нове для підприємства**. Продукт вже може використовуватись (виготовлятися) на інших підприємствах, але якщо він є новим або істотно поліпшеним для даного підприємства, то така зміна розглядається для нього як інновація.

До **обсягу інноваційної продукції** віднесена вищезазначена продукція, що впроваджувалася у виробництво протягом останніх трьох років і реалізована на вітчизняному ринку.

Загальна сума **витрат на технологічні інновації** складається з поточних і капітальних витрат, направлених на: виконання досліджень і розробок; придбання нових технологій, виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їхнього виробництва; придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів, пов'язаних з упровадженням інновацій; маркетинг, рекламу та інші витрати. З 2007р. до загальної суми **витрат на інновації** віднесено витрати, які здійснили підприємства на впровадження інновацій як нових для підприємства, так і нових для ринку, у тому числі на: внутрішні науково-дослідні роботи (НДР), придбання НДР, машин, обладнання та програмного забезпечення, інших зовнішніх знань та інші витрати.

ДО ЧАСТИНИ ІІІ. СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Під *передовими технологіями* розуміють технології і технологічні процеси, що включають машини, апарати, устаткування і прилади, засновані на мікроелектроніці або керовані за допомогою комп'ютера і використовувані при проектуванні, виробництві або обробці продукції.

Під *створенням технології* розуміють розробку технічної документації, робочих креслень, виготовлення необхідного устаткування, випробовування і приймання її у встановленому порядку.

Технологія вважається створеною лише при успішному завершенні випробовувань і при наявності позитивного рішення про приймання в звітному році.

Під *використанням технології* розуміють її впровадження і промислову експлуатацію, результатом якої є випуск продукції, надання послуг (одержання чи обробка інформації тощо).

Під *новими технологіями для України* розуміють технології, що не мають вітчизняних аналогів.

Під *принципово новими* розуміють технології, які створені вперше і мають якісно нові характеристики, розроблені на основі новітніх наукових знань, за своїм технічним рівнем перевищують кращі вітчизняні та іноземні аналоги і спроможні забезпечити передові позиції на світовому ринку наукомісткої продукції

Раціоналізаторською пропозицією є визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення в будь-якій сфері її діяльності. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес.

Держстат України

Головне управління статистики у Чернігівській області

Статистичний збірник
“Наукова та інноваційна діяльність у Чернігівській області”

За редакцією
Дусь Тетяни Валеріївни

Відповідальна за випуск
Дюба Тамара Михайлівна

Підписано до друку 27.06.2014 № 05.1-04/231
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman

Надруковано в Головному управлінні статистики у Чернігівській області
вул.Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна

